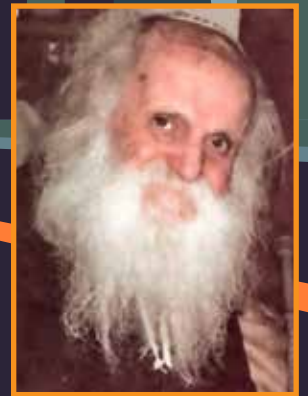

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

סמרטפון רק עם ואצאפ!
אפשר!! וכדאי!!
 מרכז הזמנות ארצי
052-2-129-129
 אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות
 רח' פינט 9 ירושלים | zolphone.co.il

"הלילה אני מעלה טרמפיסטים, מסייע אותם וחוזר"

אהרן רזאל

- 30 החסיד ש'סבל' מבעיות שמיעה התוועדות על דמות המשפחה היא הרוחנית שבכל המוסדות / הרב זקס
- 14 לעבור מרוחניות גשמית לרוחניות רוחנית / אלומה לב
- 10 עד עצם היום הזה מיכי יוספי, משה שילת
- 10\4 גאות יחידה תורנית ראיון עם הרב יהושע שמידט ראש ישיבת שבי שמורן
- 24

אנשים לא הבינו מול מי הם עומדים
כתבה על דמותו העלומה של רבי ברוך שפירא זצ"ל

דירות 3,4,5 חדרים בכרמי גת? קל.

החלה הבנייה והגיע הזמן שאתם תרכשו את דירת החלומות שלכם. במרחק חמש דקות מכביש שש, 35 דקות לתל אביב ברכבת, עם קהילה צומחת לציבור הדתי, כרמי גת היא הבחירה הנכונה עבורכם ובמחיר שווה לכל משפחה. קבוצות רכישה ליחידות, דיר של שלושה, ארבעה וחמישה חדרים, דירות-גן ופנטהאוס החל מ-899,000 ₪

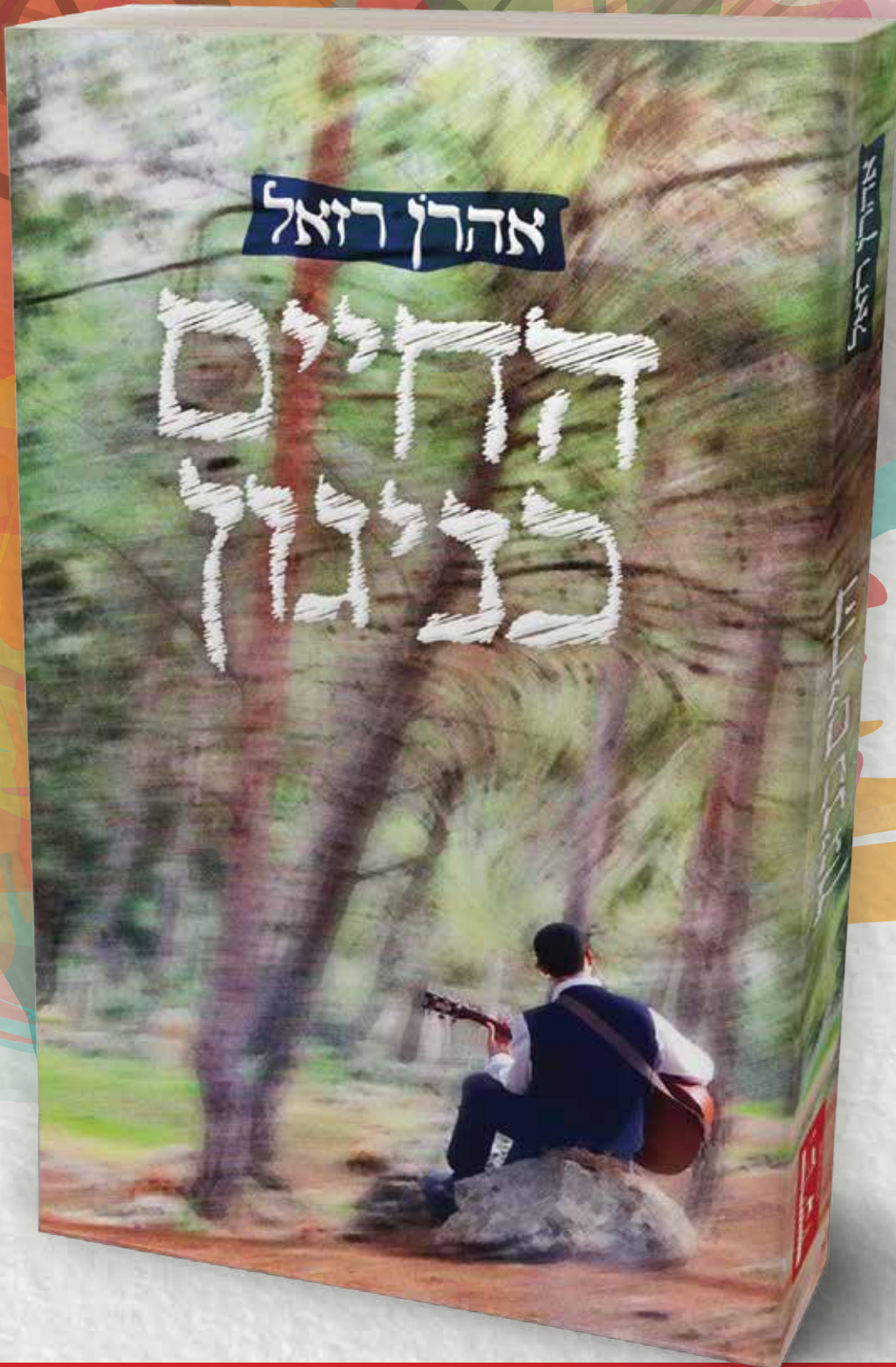
הפרויקט פתוח לציבור הרחב

באמונה | bemuna.co.il | 1700-500-555 נוספים

יש היתר

החללה הבנייה!

ריכרט

מה עשית היום?
מהם הסיפורים
שמאחורי
השירים?

אהרן רזאל, מחלוצי
המוזיקה היהודית
המתחדשת, פותח את
חדרי ליבו ומשתף אתכם
בעולמו הפנימי שממנו
נובעת היצירה.

התורות והאנשים
שהשפיעו עליו מעניקים
השראה ושמחה ולוחשים
ניגון חרישי.

ספר הדומה ליצירה
מוזיקלית המעוררת את
הלב לחפש ולהתפעל.

ניתן להשיג בכל החנויות
המובחרות וברשתות:

להזמנות סיטונאיות:
רועי 052-3121751

077-3220338

תחנה מרכזית ירושלים, יפו 224
דוכן - קומת כניסה. חנות - קומה 3
שעות פתיחה: 22:00-8:00 בחנות. 23:00-8:00 בדוכן

מרכז העיר ירושלים, יפו 85
שעות פתיחה: 21:00-9:00

דְּשִׁיר

תרבות יהודית מקורית

www.dshir.co.il

רוצה לגלות בך כוחות ויכולות?
רוצה ללמוד איך לחיות חיים של שליחות?
בואי הצטרפי אלינו לאורי

אצלנו תקבלי חינוך תורני וערכי
שיכשיר אותך לשליחות של החיים!

בואי ללמוד ב-
אורי
מבית אולפנת גילה | רשת שעלים

- אווירה חמה ומשפחתית
- אווירה תורנית וערכית
- צוות מקצועי ומסור
- תכנית רב שנתית להטמעת רעיון השליחות
- מציאות לימודית, מבחר של מגמות
- פיתוח עבודת ה' בשמחה ובאהבה
- פעילויות חברתיות עשירות ומגוונות
- חווית פנימיה (יומיים בשבוע) מבלי להתרחק מהבית

בליווי חינוכי של הרב חיים סולטן
ראש אולפנת רעיה בית אל

יום גיבוש
לבנות המתעניינות -
כיתבו ביומנים:
יום שני, כ"ג טבת תש"פ,
.20/01/20

צרו איתנו קשר לפרטים נוספים:
חנה פרנק: 054-3331356 pr@sto.org.il

חדש על המדף <<

119 ש"ח
מחיר השקת

אֲדָמָה בְּלֵב אָדָם

יהודה ושומרון |
סיפור אישי ולאומי |
ספר צילומים

מירי צחי

ספר צילומים מהודר

המכיל תיעוד מרהיב של יהודה ושומרון לאורך השנים.
תמונות ייחודיות, נוקבות ומרגשות מחבל ארץ מופלא עם
מראות וסיפורים בלתי נגמרים.

עֵטוּפָה בְּרַחֲמַיִם ד"ר חנה קטן

מסע אל עולמם של המתמודדים
עם כאב אי הפריון.

בַּק הַבַּשׁ - הַתְּשׂוּאוֹת הַפְּרוּלִי הַמִּסְתוּרִי חיים אפשטיין

כשספרי הבלשים פוגשים את ארון הספרים
היהודי נוצרות תעלומות מרתקות.

בֵּית אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם אלי שיינפלד

ברור יסודי בסוגיות הזוגיות
המשפחה

ניתן להשיג ברשתות
ובחנויות הספרים
המובחרות

מבצעים והטבות לחברי מועדון באתר:
www.beitel.co.il
שיחת חינוך:
1-801-700-201

חנות ההוצאה: רח' בית הדפוס 6, ירושלים 02-6427117

ספריית בית אל

לשלב ניגונים חסידים
לצד שירת הבקשות

אפשרות ל-5 יחידות
מתמטיקה

חיי פנימיה עשירים

חוגים וטוילים

לפרטים-

הרב רחמים פניניש-0525665496

הרב אברהם

ואדאנא-0527833690

יום היכרות ייערך אי"ה ביום

חמישי ד' שבט תש"פ,

בשעה 12:00 בישיבת בני עקיבא
"אורל שלמה", אולם עוז, רחוב
התלמוד 2 באר שבע.

ישיבה קטנה לאומית באר שבע

אי"ש קודש

בוגר כתר ח'

אם ברצונך לגדול בתורה ויראת שמים, ללמוד בבקיות ובעיון, גמרא

מחשבה והלכה לקבל תעודת בגרות מלאה

ולחיות חלק מחבורה של מבקשי ה'

באווירה משפחתית וחמה.

מקומך איתנו!

שיחת חברים

עם מיני יוספי

גם בן אדם שיתגאל לאישו אוניברסיטה רחוקה, או
 אסביבת עבודה שהיא לא בדיוק כפי שהיא היה
 חובה, יכול להתחזק מאפרים ומנשה. יש לך היכולת
 לעמוד על שלך, ולפיות בפנימיותך נאמן לדרכך מאלי
 להתפלל מהסביבה

רחוב צפניה 23

כשר ברוח 'ישראל-סבא' (כאן הביטוי הזה ממש כפשוטו: סבא-ישראל, יעקב אבינו) הוא נהנה במיוחד. האיחול שבברכת יעקב הוא בכיוון הזה. אם ילד יהודי גדל בתוך החממה, בתוך השטייטל, וזוכה להמשיך את מסורת אבותיו, אמנם גם לזה נדרשת סיעתא דשמיא גדולה, אבל זה פחות חידוש. יעקב אבינו נותן לנו ברכה, שגם אם בן אדם יתגלגל לסביבה זרה לגמרי, ולא תהיה לו שם שום תמיכה יהודית או קהילתית, יזכה להיות "שימך אלוקים כאפרים וכמנשה".

הברכה היא שתהיה לילד הברכה של מנשה ואפרים, שיידעו לשמור על הייחודיות והזהות שלהם. גם בן אדם שיתגלגל לאישו אוניברסיטה רחוקה, או לסביבת עבודה שהיא לא בדיוק כפי שהוא היה רוצה, יכול להתחזק מאפרים ומנשה. יש לך היכולת לעמוד על שלך, ולהיות בפנימיותך נאמן לדרכך מבלי להתפעל מהסביבה, אפילו עד כדי כך שהסביבה תוקיר ותעריך אותך. להיות 'כאפרים וכמנשה', פירושו שיהודי בכל מקום צריך בפנימיותו לזכור שהקדוש ברוך הוא אתו ושהוא יכול להתגבר על השפעת הסביבה.

לא יהיה לך

בהקשר של השפעת הסביבה הייתה לי פעם שיחה מעניינת עם דוד בן יוסף ז"ל. הוא אמר לי אז, שאם לפעמים הוא מצפה לקבל חיזוק או אנרגיה מתשומת לב של אנשים אחרים, וזה לא כל כך הולך, הוא מזכיר לעצמו את הציווי - שהוא מהראשונים שהקדוש ברוך הוא נתן לנו - "לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני". מעבר לפשט, הפסוק הזה אומר שלנסות לקבל חיות ממישהו אחר, ולמעשה בכך לתלות את הקיום שלי באותו אדם, זאת ממש תנועה בנפש שעושה ממנו עבודה זרה.

דוד בן יוסף הוסיף שהוא חשב על עוד משמעות, והיא שהקדוש ברוך הוא בעצם מבטיח לנו, שלא יעזור לנו - גם אם ננסה לקבל חיות או שייכות מאחרים, בסוף זה בכלל 'לא יהיה!' טוב, מעבר לפירוש הפשוט של איסור עבודה זרה, הקדוש ברוך הוא מבטיח לנו, שאם ננסה ללכת ולקבל חיות ממקור אחר, אז 'לא יהיה לך' - כקביעת עבודה! תדע את זה, ואל תשלה את עצמך.

מאוד מאוד

אם נחזור ליעקב אבינו, ולאפרים ומנשה שלא עשו 'אלוהים אחרים על פני', אפילו במצרים, חשוב להתבונן בזה שלמרות הוורטים הנפלאים, רואים שיעקב אבינו עדיין זוכר כל הזמן את ארץ ישראל. גם זה עניין שדורש סיעתא דשמיא מיוחדת - לטעום את האור והטוב של ארץ ישראל. אמנם כולנו יודעים לצטט הרבה מהמקורות על מעלת הארץ, אבל אנחנו לא כל כך חיים את זה. לפעמים אולי אפילו עולות תמיהות, למה הארץ כל כך חשובה?

בהשגחה פרטית, לפני כמה שנים, לילה אחד לפני שיצאתי לדרכי חזרה הביתה מירושלים, נכנסתי לבית המדרש של חסידי לעלוב, ברחוב צפניה 23. ידעתי שיש שם סעודת הילולא לכבוד רבי משה מלעלוב - הרבי הראשון מלעלוב שעלה לארץ ישראל. מייסד השושלת היה אביו רבי דוד מלעלוב, ובנו רבי משה עלה לארץ בשנת תרי"א. מאז, חסידות לעלוב שוכנת בארץ ישראל.

הייתי באותה סעודה זמן לא ארוך, אבל הרבי הספיק לשאול אותי אם אני מבין אידיש, וכשעניתי שלא כל כך, אלא רק קצת, כמה מילים וביטויים, אז זכיתי שלכבודי הוא עבר לדבר בעברית. לא היו הרבה אנשים, והאווירה הייתה מאוד נעימה ושמחה. אז הרבי אמר וורט נפלא בשם אותו רבי משה, שיום ההילולא שלו ביי"ג טבת. הוא אמר, שבשביל לזכות לפסוק "טובה הארץ מאוד מאוד", צריך לקיים "מאוד מאוד" אחר שמופיע בספרי הקודש. הוא התכוון לדברי התנא בפרקי אבות, שאומר: "מאוד מאוד הוא שפל רוח". זאת אומרת, שמי שעובד על קיום "מאוד מאוד הוא שפל רוח", יזכה לחוש ב"טובה הארץ מאוד מאוד". כך גם מפורש בתהילים "וענווים ירשו ארץ" - מי שזוכה להיות ענו, וזוכה לטעום מארץ ישראל.

גם יעקב אבינו, עם כל זה שהוא במצרים ומברך את נכדיו על הצלחתם שם, הוא זוכר לאן אנחנו שייכים. אנחנו שייכים גם לקדוש ברוך הוא ויחד עם זה גם לארצנו. בצוואה שלו, שגם לאחר פטירתו הוא רוצה לחזור לארץ ישראל, מקופל עוד פעם המסר - לא לשכוח לאן אנחנו שייכים.

שלום חברים! אני רוצה לספר לכם שבכל שנה, בערב שבת קודש פרשת ויחי, אבי מורי שיחיה מזכיר לי וורט קבוע לשבת זאת. כשאני מתקשר אליו לומר שבת שלום, אני כבר יודע מה יהיה הוורט. אתם ודאי מכירים את הברכה שאנחנו מברכים את הילדים "שימך אלוקים כאפרים וכמנשה". מדהים לראות איך המציאות של עם ישראל נוצרה ממש בידיים של יעקב אבינו. יעקב אבינו אומר "בך יברך ישראל" וכבר אז נתן לנו יעוד - אבא יהודי יברך את בניו, עם הפתיחה "שימך אלוקים כאפרים וכמנשה". בשבת הקרובה יש הזדמנות לשים לב לעובדה המיוחדת הזאת שכבר יותר משלושת אלפים שנה הברכה הזאת פעילה. אז הוורט מתחיל בשאלה: במה מיוחדים דווקא אפרים ומנשה? למה הברכה לדורי דורות תלויה בהם?

חסידי נוסח מצרים

אבא מסביר, שכשיעקב אבינו הגיע למצרים, אז יחד עם כל השמחה וההתרגשות לפגוש את יוסף, עלה בו גם חשש - איך ייראו הנכדים שגדלו במצרים? "ייתכן אפילו שבשעות הראשונות שלו במצרים, הוא ראה אותם לבושים מן הסתם כמו נסיכי מצרים - בגדים עם תמונות של פרעונים או כוכבי-על אחרים... מן הסתם, עם כל השמחה היה ליעקב אבינו גם כאב לראות אותם כך."

אבל אחר כך, כשהוא גילה שבאמת הם מלאים בתורה וחסידות, ואפילו זכו והיו באים כל יום ללמוד אתו, ויעקב נוכח לדעת שהם קיבלו חינוך יהודי

ההרשמה
כתיבה:

אולפנת שבות פותחת מחזור ב'

בואו לגדול ולגדל את האולפנה שלך!

אם את רוצה להיות חלק ממקום שמגדל דורות א"
 ולעבודת ה' תמיד שותף.

אם את רוצה להיות חלק ממקום שמעניק הובנה במחנה
 ופנימיות יחד עם ריפה לימודים ובהנהגה.

אם את רוצה להיות חלק מהקמתה של שבות גדולה,
 אם את רוצה לבנות ולהאפיף.

מקומך איתנו!

בואי להיות חלק ממחזור ב' של אולפנת שבות!
 האולפנה בתנאי פנימייה חלקית

בוקר הכרות להורים
 יתקיים א"ה ביום שני א' בשבת.

ההשתתפות בבוקר הכרות
 מותנית בהרשמה מראש

ימי ראיונות ובחינות יתקיימו בתאריך ב' שבת ז' שבט.
 בתנאים האולפנה, רחוב הגן 26 בית 418.

יש להרשם מראש ליום הפתוח וליום הראיונות.
 להרשמה ולקבלת פרטים נוספים: 0527438387 ulpena.shvut@gmail.com

אולפנת שבות לגדול וגדולת

נושמים חקלאות מצמיחים ערכים

בוגר כיתה ח', רשת רגבים מזמינה אותך לחוויית לימודים המשלבת
תורה ✓ עבודה חקלאית ✓ ובגרות מלאה

ניתן להירשם באתר החמ"ד לשלוחות רגבים:

רגבים בנגב

אריאל 054-7585194

רגבים בעמק

שיקמה 073-3393390

רגבים בנימין

שחר 052-7203845

רגבים בגולן

מזכירות 04-9113364

רגבים
רשת חינוכית חקלאית
מבית רוח הגולן ע"ר

בלילה בו סבי קפץ מהרכבת בשנות השואה, לבוש בגדי אסיר, עייף ורעב, הוא חיפש מקום ללון. היה מאוחר ומסוכן, אסור היה להסתובב בחוץ. בלית ברירה, בסוף הוא דפק על דלת של בית בין השדות. "מי שם?" מיד שאלו.

אהרן רזאן

חסדים אמיתיים

לפחות לשלם עבור המונית. אמר להם חברי, בעודו תופס בחשבונתי שקיבל מהנהג, "שום כלום. אני משלם, ואת הפתקיות האלה אני שומר. הם כרטיסי הכניסה שלי... לעולם הבא".

ואני חשבתי שאני בדרגה גבוהה... על סבתא אברהמי שתחיה, מנחלאות, שמעתם בוודאי. תראו אותה במחנה יהודה, אוספת את כל הארגזים שהירקנים ושאר הדוכנים כבר לא רוצים, ומחלקת לנצרכים. מפעל חסד של אישה אחת. הצעירים של נחלאות נרתמים לסחיבות וסידור המצרכים. פעם היא ביקשה ממני להסיע כמה ארגזים לאיזה מוסד. באמת הייתי בדרך למקום מסוים ולא הייתי יכול להיענות בחיוב. היא לא הצטערה, רק אמרה: "טוב, לא כל אחד זוכה במצווה". כמעט נעלבתי, אבל למדתי: היא מזכה אותי ולא להפך. בוותר הקדוש כתוב: כשעומד בדלת שלך עני, הקדוש ברוך הוא שולח לך מתנה, שולח לך דורון.

ואסיים במשהו משפחתי.

בלילה בו סבי קפץ מהרכבת בשנות השואה, לבוש בגדי אסיר, עייף ורעב, הוא חיפש מקום ללון. היה מאוחר ומסוכן, ואסור היה להסתובב בחוץ. אי אפשר היה לדעת מי מהאזרחים יסכים למעשה נאצל של הצלת חיים תוך סיכון עצמי עצום, ומי יפעל כחוק ויסגיר את האסיר הנמלט. בלית ברירה הוא בסוף דפק על דלת של בית בין השדות. "מי שם?" מיד שאלו.

סבי ענה בלחש: "האם אתה אדם טוב?". והם פתחו.

לפני שנים עצר לי בטרמפיאדה הבן הצעיר של הרב ביגון. אחרי שהוריד אותי, ראיתי שהוא חוזר לכיוון ממנו באנו.

הוא הסביר לי: "הלילה אני מעלה טרמפיסטים, מסייע אותם וחוזר לטרמפיאדה לקחת עוד. בעזרת השם עד הבוקר". שאלתי למה, והוא ענה בטבעיות: "אני הרי נוסע שנים בטרמפים. כל כך חיכיתי ליום בו תהיה לי הזדמנות להחזיר טובה, להיות בצד הנותן. היום קיבלתי רישיון...".

בפרשה שלנו יעקב מבקש מיוסף "חסד של אמת", ורש"י מסביר: חסד שאינו מצפה לתשלום גמול. נכון שלא צריך לצפות לגמול אבל דעו לכם, הוא מגיע... הוא אפילו יחפש אתכם. הוא יודע בדיוק מתי ואיפה. השבוע נתקעתי עם האוטו שלי באמצע נתיבי איילון. המקום הכי גרוע להיתקע. מרכז העצבים של המדינה. פקקים מטורפים. יונדאי ישנה נתקעת ועבדכם הנאמן עומד ומוציא כבלים בקטע של "מי מוכן לעצור לי?". באמת...

באותו בוקר יצאתי מהתפילה בשטעטעל שלנו בנחלאות. מיהרתי. עצר אותי זקן עם גבס ביד וביקש שאכרוך על זרועו תפילין של רבנו תם. חשבתי להתחמק בנימוס, אבל עמדתי בניסיון. בנחת בנחת כרכתי את ה"כבלים הקדושים" האלה, העשויים מעור והמחברים את הלב והמוח והנשמה. כשנוכרתי בזה, ידעתי שמישהו יעצור לי עם "כבלים של מטה", וכך היה.

הכי יפה זה לגלות דרגות חדשות של חסד. לא מזמן הלכתי עם חבר זמר לנגן יחד בבית הרפואה. כשהגענו, חיכו לנו בני המשפחה וביקשו

בעל עסק? עמותה? הצטרף למי שכבר בחר!

עסקים - רשויות מקומיות - מוסדות חינוך - עמותות

● הודעות SMS

● דיוור אלקטרוני

● הודעות קוליות IVR

● דפי נחיתה

● whatsapp automation

● צ'אט בוטים

meserGO
הפצת מסרים בקליק

072-330-6060

לפתיחת חשבון ללא התחייבות www.meserGO.co.il

הצטרפו אלינו
בכל שלב
שתרצו!

הרגע היומי שלכם. ביחד

מצטרפים 9748*

מקבלים

חוברת לימוד חודשית וצבעונית

יוצאים לדרך עם משנה ביום

לומדים במקביל לדרך היומי ומסיימים יחד ש"ס משניות (בבלי)

פרוייקט משנה משפחתית

יצא לדרך!

הצטרפו לחווית לימוד משפחתית ומגבשת עם האנשים שאתם אוהבים, ותהנו מלימוד משניות משמעותי שמתאים לכל גיל. כל יום לומדים משנה אחת.

לפרטים והצטרפות התקשרו 9748* או חפשו בגוגל: משנה משפחתית

ALLUMA@GMAIL.COM | אנומה לב

להגיע ללב רוחני

ככה לא בונים אהבה.

אהבה מגיעה באהבה. הרוחניות הגשמית ממעיטה את האהבה. הרוחניות הגשמית מביאה איתה הרבה אשמה על שלא הצלחנו לעמוד בחוקים, בכללים, לא הצלחנו למצוא, להימצא. הרוחניות הגשמית סוברת שאם יש לנו התמודדות כלשהי – אנחנו לא ראויים. אם אנחנו חסרים, זכות הדיבור שלנו חסרה גם היא. ואני לא מאשימה כאן את החברה ו"מה יגידו", אלה לגמרי תפיסות פנימיות. מקומות שאני לא מעזה להלך בהם, רק כי טרם עמדתי בחוקים ובכללים. ואיזה מזל שה' גדול יותר מהכל.

לא לבקש, להתוות

ימימה מתארת איך הנפש הגשמית נכנסת לדרכה לכיוון הנפש העילית. נפש עילית שקיימת בנו ומחוברת עוד מימי בראשית. כשאנחנו מתחברים לנפש העילית שבנו, לרוחניות הרוחנית, גם הלב שלנו מחובר. הוא איננו דוהר ומתרגש מכל שטות, אלא נח, בצורתו הרוחנית, סוער פחות, מצליח יותר להביץ לב ונפש אחרים, לקשור עם הזולת קשר תקין. יש בנו נפש עילית שיש בה ניצוץ מעולמות שאין לנו השגה בהם. ימימה מבקשת מאיתנו לזכור גם ביום-יום הגשמי שלנו, את הנפש הזו. לזכור את מה שהנשמה שלנו כבר יודעת. כשזוכרים להתחבר לרוחניות הרוחנית, אפשר להגיע לשקט פנימי, להפסיק להיאבק רק בגלל שחסר בתוכנו משהו. רק בגלל שלא עמדנו בכללים. וזהו שמחה רוחנית שלמה. "כאשר בונים את הלב, והוא הופך רך, אז הוא הולך לקבלה, לרחמים, הוא לב רוחני. המערכת צריכה להיות רוחנית כדי שתהיה שמחה. כשאדם זקוף, רענן, חי בתוך עולם אחר, ורואה את המציאות [הגשמית] ואינו מתערב בכלל, שבה. הוא לא מבקש, הוא מתהווה" (ימימה).

ברוחניות המתמטית אנחנו חושבים שאנחנו בונים את עצמנו לפי כללים ברורים מראש, ואין לנו אוויר מרוב מאמץ להתאים לחוקים שביאנו לנו את השפע. בעולם הרוחני, כמעט ולא צריך לבקש. רק לנקות את הלב, להשתדל יום יום לראות ולזכור שיש מה שמעלינו ושיש בתוכנו חיבור פנימי אל המקור העליון. אז הלב שלנו הופך להיות רך, ואנחנו הולכים ומתהווים להיות מי שאנחנו, עם כל מה שאנחנו.

ההגדרה הכי מוכרת של ימימה לרוחניות היא: "רוחניות = להיות כפי שאת באמת". אם ה' היה רוצה אותי אחרת בשביל שאוכל לקבל את השפע שלי, הוא היה בורא אותי אחרת. בינתיים אני עושה את מלאכתי, מתהווה בה, ממשיכה להיקשר יום יום למעלה, יודעת שיש אהבה והיא עמוקה ואמיתית מכל המתמטיקה המורכבת. אהבה שיש בה רענונות ורכות ושמחה. כשיצאנו מבית הקפה התחיל הגשם, הנוף הירוק של הצפון פתח לי את הלב לדרך חדשה, לא מתמטית כלל וכלל. נכנסתי לרכב וחשבתי לעצמי, איזה מזל שה' גדול יותר מהכל.

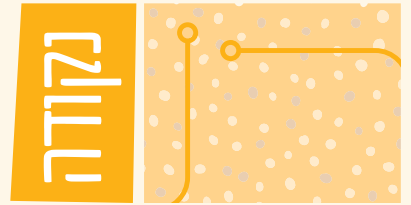
מיד אחרי חנוכה נסעתי צפונה באחד הבקרים. בחוץ היה קריר, עננים התחילו להגיע. פניתי לאחד הקיבוצים שעל סף הכנרת, אל בית קפה קטן, מוזיקה שקטה וריחות של מאפים שהצליחו להגיע אליי אפילו דרך הצינור. עוד לא ידעתי כשנכנסתי, אבל הלכתי ללמוד שם שיעור חשוב בשבילי. בתפריט: פגישה עם מי שהכניסה אותי לעולם של לימוד ימימה, תה חם ומאפה מתוק. החלפנו דיבורים ועדכונים, חום הלב זרם, ואז היא שלפה לי מושג בלימוד שלא הכרתי, ואחרי חצי דקה כבר יכולתי לומר שחיפשתי אותו הרבה זמן.

היא תיארה לי ימימה דיברה רבות על ההבדל בין רוחניות גשמית לרוחניות רוחנית. אדם יכול להיות רוחני בדיוק לפי הספר, ולפעמים זו בדיוק הבעיה – כי הרוחניות היא לא "לפי הספר", היא לא מתמטית. הרוחניות לא עובדת לפי כללי העולם הברורים והגשמיים. ברוחניות תמיד יש פתח למה שמעלינו, פתח למה שאנחנו לא מבינים ויודעים שלא נבין לעולם. וזה לא פתח מפחיד, אלא פתח משהחרי. אנחנו גם לא אמורים להביץ. ימימה אומרת ש"השכל עצמו יכול שלא לדייק בתפיסה הרוחנית", אפילו שהשכל חכם, מפני שלא השכל הוא זה שגורם לנו להתפתח, אלא ממד עמוק יותר, של פנימיות עמוקה, של הבנת החיבור הרוחני למעלה.

לקח לי שנים להבין למה כשאני קוראת ספרי הדרכה שמדברים אל ועל הנפש, אני נעשית מתוחה. כי תמיד מפורטים שם כללים וכללי-כללים, השכל צריך לעבוד שעות נוספות, ואני מוצאת את עצמי חורגת מהמתמטיקה של הדבר. לא מצליחה למגנט אלי את השפע, לא מצליחה לחיות בכאן ובעכשיו, הכללים חומקים ממני. הספר לא לוקח בחשבון את אנשי האמצע, שמצליחים ולא מצליחים, שיכולים ולא יכולים. ואם אני לא מצליחה לעבוד לפי המתמטיקה בצורה הרמטית, איך אקבל את השפע המיוחל? איזה מזל שה' גדול יותר מהכל.

לפסול את הפורמט

ההבנה הזו, לעבור מרוחניות גשמית לרוחניות רוחנית, חשובה לי גם במקומותי האישיים. זה חשוב לי, כי אני יודעת שיש אהבה בעולם, והיא אמיתית, גדולה ופתוחה ורחבת-אופקים, ויש לה יניקת שפע מהרוחני, מלמעלה. וכל הניסיונות המבורכים מאוד לעזור לה להגיע, יש בהם כל כך הרבה מתמטיקה גשמית. לשלוח תמונה (אחרי שמקבלים הוראות איך להצטלם נכון), לגור קרוב כדי שלא יצטרכו להתאמץ בשבילי, להתלבש נכון, להיראות נכון, לא להיות חזקה וחכמה מדי. אני לא כופרת בגשמיות, החיים הללו מבוססים על גשמיות כמרכבה לרוחניות, אבל הרבה פעמים כשאני רואה היתקלות באחד הסייגים, כשאני רואה אותי או אחרים פוסלים הצעות על אחד הכללים ה"נכונים" הללו, אני יודעת שלא את החוק הספציפי ביקשנו לפסול, אלא את כל הפורמט. כמו ביקשנו להרים ידיים,

משה שילת

שני קווים בעבודת ה'

יעקב אבינו פונה לבנו יוסף ואומר לו: "שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים... אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לך" (מח,ה). מה משמעות אמירה זו? בוודאי שיש כאן עניין פנימי עמוק ולא רק סוג של פריסת חסות ועידוד ליוסף.

יעקב משווה בין אפרים ומנשה שנולדו בגלות וחיו כנסיכים במצרים, לראובן ושמעון שחיו בצל יעקב בארץ ישראל. אפרים ומנשה שאבא שלהם היה עסוק יום ולילה בהנהגת המלוכה המצרית ששלטה אז בעולם, ולא הכירו כמעט אף יהודי, גדלו לתפארת ישראל סבא! ויעקב משווה אותם לבניו ראובן ושמעון. יעקב מכיר בחוסנם הפנימי ובמעלתם העצומה.

יוסף הצדיק יכול היה להיות בו זמנית ב"כתבי דחושבנא" של כל מצרים ובאותה העת ממש בדבקות נפלאה באלוקות, באותה בחינה עליונה של ה"יסוד" שיוסף קשור אליה, כל העולם הזה לא מבלבל אותו כלל. ואת היכולות האלו הוא הוריש לבניו מנשה ואפרים.

כי נשני, כי הפרני

אבל לא זו בלבד. מנשה ואפרים מבטאים גם שני קווים שונים בעבודת ה'.

מנשה מלשון "כי נשני אלוקים את כל בית אבי", ואפרים "כי הפרני אלוקים בארץ עניי" (מא, נא-נב). מה הכוונה בקריאת שם על שם "כי נשני"? האם זהו שם לא טוב?

הרבי מלובביץ' מסביר שהמשמעות היא בעצם כמו לומר "לא נשני", זה נראה שה' משכיח ממני את בית אבי, אבל עצם קריאת השם 'מנשה' היא תזכורת לא לשכוח! להמשיך להיאחז ולהיות שמור גם בגלות ולא לאפשר מצב של שכחת בית אבא.

אפרים לעומתו הוא ההפריה על אף הגלות. "ופרצת ימה וקדמה" בעבודת ה' בארץ העוני, "בארץ ציה ועיף בלי מים" – מגלים מים! כאן הקדושה לא רק מצליחה לשרוד אלא מתקדמת בתנופה, "הפרני אלוקים בארץ עניי".

לא זו בלבד שבני יוסף נשמרו והיו קשורים למקורם, הם גם יצאו החוצה והפיצו קדושה סביבם. זהו חידוש גדול יותר ולכן יעקב מברך את אפרים ביד ימין!

אבל מצד שני מנשה הוא הגדול, הוא הראשון ובלעדיו אין אפשרות להגיע לאפרים. בלי הדבקות במקור, השמירה והסייג של קבלת עול מלכות שמים, אי אפשר להגיע ל"ופרצת". שני האחים הולכים שובי וזוע ושניהם יחד דווקא מבטאים את החידוש העצום של "אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לך". ומכך צומחת הברכה, אותה אנו מברכים כל ילד יהודי עד היום: "ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה!"

מבצע מיוחד לכבוד ט"ו בשבט

מארזי פירות יבשים

במגוון עיצובים ומשקלים לפי בחירתכם

בכשרות מהודרת

מתאים במיוחד לועדי עובדים, ארגונים, קהילות ומוסדות

משלוח
לכל רחבי הארץ!

מחיר מיוחד למזמינים
עד כ' בטבת!

מינימום הזמנה
50 ערכות!

רננה - עיצוב גרפי

"כל האילנות להנאתך של בריות נבראו" בראשית רבה

052-4295121 (הודעה/ווטסאפ)

yaeltikshoret1@gmail.com

אור החיים. על שיעור כללי אחד של הרב ר' אברום שפירא זצ"ל

הרב אייל ורד

מכון מאיר

גר בקריית משה ולומד בעיר דוד, בכולל חזון אלחנן. החיים נעים על הציר הזה שקו 1 מחבר. כל יום נוסעים בו וחוצים עולמות. קריית משה, בנייני האומה, גאולה ומאה שערים, רחוב צאלח א-דין ושולטן סולימן, המדרגות היורדות אל עיר דוד אל בית הטירה, עד המבנה הקטן של הכולל, צפוף בלומדים, קול תורה שוקק ומלא חיים, מול הר הבית, ואצל מעיין השילוח.

וכך גם בחזור. את המדרגות שירדתי - עכשיו צריך לעלות, ולחזור חזרה את כל העולמות מהמערה הפנימית הזו בעיר דוד, אל הבית והמשפחה.

יורד בתחנה האחרונה של קו 1 ועולה במעלה רחוב בן דור (כך הוא נקרא אז). עובר בפתח של ישיבת מרכז הרב. יום שלישי היום, ואני נזכר שזה היום של השיעור הכללי של ר' אברום.

מה לשיעור הכללי ולי? אני לא במסכת ולא בסוגיה. וגם אם הייתי - צריך כאן ריכוז מרובה ויכולת ניתוח כדי להבין את שיעורו של ר' אברום.

ודווקא בגלל זה - אני מוצא את עצמי נכנס לשיעור כללי. נכנס כדי לא להבין כלום.

אפילו לא ניסיתי. גם את הדיבור היה קשה להבין.

נכנסתי כדי להתבונן בפניו.

ואולי דווקא העובדה שלא הייתה לי שום כוונה או יכולת להבין את תוכן הדברים, פינתה לי מקום בשלווה ונחת פשוט לצפות לצפות במאור הגדול הזה בשעת מסירת התורה.

הכרתי את פניו בשבת, עת היינו עוברים אצלו לומר לו שבת שלום. אור שבעת הימים ממש זרח מפניו ועיניו הגדולות. שמחה ועונג.

אך עתה זה היה משהו אחר. הפנים היו חיוורות מעט, והוא היה נראה מתוח, דרוך. אך פניו מאירות באור עדין, ענוג, ועיגול שלם של אור הקיף את כל דמותו הקטנה.

הספרים בערמה לידו מימין ותלמיד מושיט לו בכל פעם ספר אחר, וככל שהשיעור מתקדם יורדת נינוחות על פניו הקדושות על לכדי חיוך של ממש.

החיוך הזה הזכיר לי את פניו בסוף ברכת הלבנה אחרי תפילת נעילה של יום כיפור. כל מי שהיה בתפילת נעילה של ר' אברום לא ישכח אותה כל חייו. הזעקות הנוראות של "אבינו מלכנו", הקיטל הספוג כולו זעה מעבודתו של כהן גדול. את קולו שמענו, אך את פניו לא ראינו.

והנה בברכת הלבנה, מיד לאחר התפילה, פניו היו עמוג שוחקות וזורחות, וכמעט מביישות את פני הלבנה. לא רצינו להיפרד מהפנים האלו, לא צום ולא רעב ולא חולשה היו כאשר ראינו את הפנים האלו.

כשאני רוצה להיזכר ביראה ואהבה ובאור גדול וזורח, אני שם את פניו של ר' אברום מול עיני ומתגעגע לאור הזה. אור החיים.

תמונה, ברכה ותשובה

הרב יונתן סרור

רב קהילת ברקאי 'היכל מאיר' ודיין בבית הדין לממונות בתל אביב

ידוע שיש ארבעים ושמונה דרכי קניין לתורה. אתמקד בשלושה מתוכם שהיו מאוד משמעותיים עבורי במהלך החיים:

הראשון, אמונת חכמים. אור התורה עוד לפני שלומדים אותה, מופיע דרך אמונת חכמים שסופגים בבית. "והיו עיניך רואות את מוריך". כילד נצרכו בזכרוננו תמונותיהם של הבבא סאלי והרבי מלובביץ', שעטרו את בית ילדותי בצרפת. אין לי ספק שעצם נוכחות התמונות על קירות הבית גרמה לי לאהוב את התורה ולהתרגש ממנה, וההחלטה להפוך אותה לעיסוק המרכזי של חיי ודאי ניטעה בליבי כבר בשחר נעוריי, באותם הרגעים בהם הרגשתי את דיוקנו של הרבי מלובביץ' צופה בי. יתרה מכך, בילדותי זכיתי לפגוש את הבבא סאלי וצוק"ל והוא בירך אותי. ברור לי כי אותה ברכה מפי תלמיד חכם כה גדול, והתפילה שנשא עליי, השפיעו עליי מעט מן האור הגנוז בתורה עוד לפני שהתחלתי ללמוד אותה.

השלב הבא בחיי, שהשפיע עליי את אור התורה, היה שימוש תלמידי חכמים. זכיתי לשמש את הרב עובדיה יוסף זצ"ל וגם את הרב אליהו אברג'יל שליט"א. המכנה המשותף ביניהם הוא, שגם כשהיו לי שאלות בלימודי הרבנות והדיינות שלי, אפילו כשנראה היה שאין תשובה, תמיד היתה תשובה. כשניגשים לגדולי ישראל עם שאלה סבוכה מאוד, זה סימן שאף אחד אחר לא רואה מוצא הלכתי מהמורכבות שיש במקרה הספציפי. ואותם גדולי תורה, שהעולם ממש עומד על כתפיהם, דבקים בעמדת "כח דהיתרא עדיף". היכולת שלהם למצוא פתרונות גם במצבים ללא מוצא, זו גדולת מעוררת השראה שמילאה אותי באור גדול ובאהבת תורה גדולה יותר ממה שהיתה בי עד לאותם מפגשים.

הדבר השלישי והחשוב לא פחות משני קודמיו הוא מידת קנה לך חבר. סבור אני שלולא דיבוק החברים, המשא ומתן באמונה שהיה לי איתם, קשה היה להתקדם בעולם התורה. החברותא והלימוד המשותף - מביאים שמחה גדולה. ההשקעה בדידיי, אחיי ורעיי לומדי התורה, היא קניין אדיר שסייע לי עם קניין התורה האישי.

ב"ט

החידון לעילוי נשמת מרת בת ציון אסתר
בת הרב יעקב יוסף שלמה פרנקל ע"ה

היכאנו היכאנו
החידון הארצי ה-2 במשנה יוצא לדרך
בשני מסלולים

מסלול 2 למבוגרים
מיועד למבוגרים מעל גיל 18
החומר לחידון: סדר מועד, נשים,
נזיקין וקודשים - הבנת המשניות
ללא פירושים.

מסלול 1 לנוער
מיועד לגילאי כתות ז'-יב'
החומר לחידון: מסכת ברכות,
סדר מועד, סדר נזיקין - הבנת
המשניות ללא פירושים.

החידון יתקיים ביום ראשון, ד' בניסן 29.3
בשעה 19:00, בהיכל התרבות באורנית
החידון בהפקת חברת "החידון והחוויה"
בניהולו של יואב שלוסברג

הפרסים לכל מסלול:
פרס ראשון - 14,000 ₪
פרס שני - 5,000 ₪
פרס שלישי - 2,000 ₪

להרשמה - "החידון והחוויה" www.hidonim.com
לתרומות והנצחה (בלבד) - 052-3280111

מבט ראשון, אור גדול

הרב אבי ברמן
מנכ"ל OU ישראל

בשבוע שעבר נערך באצטדיון MetLife שבניו ג'רסי סיום השי"ס הגדול בעולם, בהשתתפות 92 אלף יהודים. בין המשתתפים הייתה קבוצה אחת של 350 בני נוער שהיו שונים מאוד בנוף. מדובר בחניכי תנועת הנוער NCSY של ארגון ה-OU.

החניכים לומדים בבתי ספר ממלכתיים, חלקם מעולם לא למדו גמרא, אבל כולם עברו חוויה רוחנית מדהימה וחלקם אף סיפרו כי האירוע שינה את גישתם לחיים וליהדות.

אירוע זה החזיר אותי תשע עשרה שנה אחורה, אל המסע האישי שלי ב-OU, כאשר נשלחתי יחד עם אשתי ושלושת ילדי לונקובר שבקנדה - עיר בלי קהילה דתית, על מנת להתחבר לבני נוער יהודים ולקרובם ליהדות. בתחילה לא הבנתי מה הקשר בין השנים הרבות שישבתי ימים ולילות בישיבה בלימוד התורה, לבין בני הנוער האלו. הרי נראה שכל עולמם הוא הסרט החדש בקולנוע ומשחקי הוקי וכדורסל. איפה החיבור?

מהר מאוד הבנתי שזה לא משנה אם הנער או הנערה מגיעים מבית מנותק מתורה, ברגע שאתה חושף אותם לתורה אתה פתאום רואה אור בזהק בפניהם ואת הלהבה המוארת כנשמתם. הסרטים והכדורסל הם רק הקליפות, אבל האמת מתגלה ברגע שנוגעים בשורש שלהם וחושפים אותם לתורה הקדושה.

כמעט עשרים שנה אחרי, ואני עדיין זוכר מהו הדבר הראשון שאמרתי לאותם בני נוער שלמדו בבתי ספר ממלכתיים, ושחלקם לא ידעו אפילו לומר קריאת שמע. אמרתי להם: "יש פה משהו הרבה יותר גדול ממני והרבה יותר גדול מכולנו - והוא התורה". והם הבינו בדיוק על מה אני מדבר!

כשראיתי בחור שמעולם לא נפגש עם האור הזה, יושב בפעם הראשונה ולומד תורה, ראיתי את ההתלהבות שלו והבנתי שאבוי ורבה, רבי יהודה הנשיא ורבן גמליאל, ממשיכים להאיר את אור התורה לכל הדורות, מחברים את הקרובים ואת המתקרבים, ביודעין ובשלא יודעין.

צילום אירועים אמנותי * 054-3134757

שם בראל

פרשת ויחי | אמונה, משפחה וחופש

ספר בראשית, אם כן, איננו שיר-תהילה למשפחה. זהו דיווח כן, גלוי ומפורט על ההתמודדות עם כמה מן הדברים הנעימים-פחות הקורים במשפחות, גם במשפחות הכי טובות.

מימיי כסטרונט זכורה לי בחדות מיוחדת ההאזנה לסדרת "הרצאות ריית" של הבי-בי-סי בשנת 1967. זוהי סדרת הרצאות היוקרתית ביותר של התחנה ובשנה היא, 1967, נשא את ההרצאות האנתרופולוג איש קיימברידג' פרופ' אדמונד לייץ. לימים, ב-1990, זכיתי גם אני להרצות בסדרה.

לייץ נתן לסדרת הרצאותיו את הכותרת "עולם של מנוסה?", ובהרצאתו השלישית אמר משפט שגרם לי להתכווץ במושב: "המשפחה רחוקה מלהיות הבסיס לחברה הטובה; אדרבה, בסודותיה הצרים ובפרטיותה הרחוסה היא המקור לכל האי-נחת בחברה". היה זה אות לבאות: להדחת המשפחה ממעמדה לטובת חופש וביטוי אישי. קשה למצוא בתולדות האנושות נטישה כה מקפת וכה קלת-דעת של מוסד חשוב כנטישת מוסד המשפחה במערב בשליש האחרון של המאה העשרים, שהחל בשנה ההיא.

בחלקים נרחבים של החברה, המגורים המשותפים החליפו בעשורים ההם את הנישואים. פחות ופחות אנשים התחתנו, גיל הנישואים הממוצע עלה מאוד, ושיעורי הגירושים האמירו. בשלב מסוים נמצא כי 50 אחוזים מהנישואים בבריטניה ובארצות הברית נגמרים בגירושים – וכי 50 אחוזים מהילדים נולדים שלא במסגרת נישואים. נכון לעכשיו, שיעורם של ילדים אלה בבריטניה הוא 42 אחוז.

ההשלכות היו נרחבות והרסניות. דוגמה אחת: שיעור הילודה באירופה נמוך היום מ"שיעור ההחלפה", שיעור הילודה הדרוש כדי שהאוכלוסייה תשמור על גודלה, שהוא 2.1 ילדים בממוצע לאישה. שום מדינה באירופה אינה יוצאת מכלל זה. בספרד, באיטליה, בפורטוגל וביוון הוא ירד לכדי 1.3. הממוצע ביבשת הוא 1.6. אירופה שומרת על גודל אוכלוסייתה רק משום שהיא קולטת הגירה בהיקף חסר תקדים. אירופה, כפי שאנו מכירים אותה, גוועת.

לארצות הברית צרות משלה. חלק ניכר מהאוכלוסייה חי בשכונות שמעטות בהן המשפחות השלמות ורבה בהן העוזבה בקרב הילדים; שכונות שמעטים בהן השירותים החברתיים ומרובים בהן בתי הספר החלשים; שכונות הסובלות ממחסור קשה בתקווה. לידים של חלקים אלה בחברה האמריקנית, החלום האמריקני נגמר.

אנשים המבקשים לראות במדינה, בפוליטיקה ובשררה את נשאייהם של הטוב, היפה והנכון – ובזאת הולכים בדרכה של המסורת ההלניסטית – נוטים לראות את המשפחה, על כל הנחות היסוד שלה בדבר נאמנות ואחריות, כסטייה מן העיקר. אבל אנשים המבינים שבפוליטיקה יש לצד החשיבות גם גבולות וסכנות יודעים כי היחסים שבין איש ואשתו, בין הורים לילדיהם, בין סבים לנכדים ובין אחים הם הבסיס החשוב ביותר לחופש. תובנה זו מרצפת לאורך כל הדרך את ספרו הקלאסי של אלקסיס דה-טוקוויל 'הדמוקרטיה באמריקה', והיא מתמצה שם במשפט "כל זמן שנשמר הרגש המשפחתי, מעולם לא היה המתנגד לעריצות בודד לנפשו".

יפה ניסח זאת ג'יימס ק' וילסון: "אנו לומדים להתמודד עם האנשים בעולם הזה מפני שאנו לומדים להתמודד עם בני משפחתנו. הבורחים מן המשפחה בורחים מן העולם; באין להם אהבה משפחתית, חניכה משפחתית ואתגרים משפחתיים, הם אינם מוכנים למבחנים, לשיפוט ולתביעות של העולם שבחוץ".

וזהו, למרבה ההפתעה, נושאו של חומש בראשית. לא בריאת העולם, שרק פרק אחד מוקדש לה, אלא ניהול סכסוכים משפחתיים. משהצליחו צאצאי אברהם להקים להם משפחות חזקות, יכלו לעבור מבראשית לשמות – ולהיולד כאומה. אני מאמין שהמשפחה היא ערש החופש. כשאנו דואגים לבני משפחתנו, אנו לומדים לדאוג לטוב המשותף של כולם.

אם רצונכם להבין על מה נסוב ספר, בחנו בקפידה את סופו. ספר בראשית נגמר בשלוש תמונות בעלות משמעות עמוקה.

הראשונה: יעקב מברך את נכדיו אפרים ומנשה. עד היום מברכים הורי ישראל את בניהם בלילות שבת "ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה". לקודמי בתפקיד הרב הראשי לבריטניה, הרב הלורד עמנואל יעקובוביץ, הייתה תשובה יפה לשאלה מדוע נבחרה דווקא ברכה זו. הברכות המשפחתיות האחרות בתורה, אמר, הן ברכות אבות לבנים. ובין אבות לבנים עלול להיות מתח. ברכת יעקב לאפרים ומנשה היא הדוגמה היחידה בתורה לברכת סב לנכד. בין סבים לנכדים אין מתח, רק אהבה טהורה.

התמונה השנייה: יעקב מברך את שנים-עשר בניו. כאן אכן מוחש המתח. ברכותיו לשלושת בניו הגדולים, ראובן ושמעון ולוי, נראות דווקא קללות. ובכל זאת הוא בירך את כל התריסר יחד, באותו חדר ובאותה עת. עד כה לא ראינו כדבר הזה. התורה אינה מתעדת ברכה של אברהם ליצחק או לישימעאל. יצחק מברך את יעקב ואת עשו בנפרד. עצם יכולתו של יעקב לקבץ את כל בניו היא חסרת תקדים – והיא חשובה. בפרק הבא, הפרק הראשון בספר שמות, בני ישראל מתוארים לראשונה כעם. כדי להיות מסוגלים לחיות יחד כעם, הם מוכרחים להיות מסוגלים, קודם לכן, לחיות יחד כמשפחה.

ושלישית: לאחר מות יעקב מבקשים האחים מיוסף שיסלח להם, וכך הוא עושה. הוא כבר עשה זאת קודם לכן. אך כנראה כרסם בהם החדש שהוא רק מחכה שאביהם ימות, כפי שנאמר על עשו בזמנו. בנים אינם נוקמים בתוך המשפחה בעוד האב חי: זה היה כנראה הכלל בימים ההם. יוסף מתייחס ישירות לפחד זה של אחיו, ומרגיע אותם. "וְאֵתֶם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה – אֲ-לֵקִים חֲשָׁבָה לְטֹבָה", הוא אומר להם (בראשית נ, ט).

התורה משרתת לנו כאן מסר בלתי-צפוי: המשפחה קודמת לכול – לארץ, לאומה, לפוליטיקה, לכלכלה, לחתירה לכוח ולצבירת העושר. מנקודת מבט חיצונית, הסיפור המרשים כאן הוא הגעתו של יוסף לפסגת מדרג הכוח במצרים: המצרים עצמם התאבלו על מות אביו יעקב ולויו את המשפחה במסע קבורתו, כדי כך שהכנענים שראו את הפמליה המפוארת אמרו "אֲכַל כִּבְדֹּה לְמִצְרַיִם" (י, יא). אבל זו רק חיצונית. כשאנו הופכים את הדרך ומתחילים את ספר שמות אנו מגלים כי מעמדם של בני ישראל במצרים היה פגיע עד מאוד.

ספר בראשית אינו ספר על כוח ושלטון. הוא ספר על משפחות. כי החיים יחדיו מתחילים במשפחה.

התורה איננה משמיעתנו שהקמת משפחה וקיומה הם דבר קל. האבות והאימהות – ובייחוד שרה, רבקה ורחל – יודעים את צער העקריות. הם יודעים מהו לחכות לפתיחת צוהר של תקווה, ואז לשוב ולחכות לכך מחדש.

יריבות אחים היא נושא חוזר בחומש. משורר תהילים מספר לנו "מִה טוֹב וּמֵה נְעִים שִׁבְתְּ אָחִים גַּם יַחַד" (קלג, א). ואולי ניתן להוסיף – "ומה נדיר". כבר בשחר סיפורה של האנושות קין הורג את הבל. המתחיות בין שרה להגר גורמת לשילוחם של הגר וישמעאל ולפרידת ישמעאל מיצחק. יש יריבויות בין יעקב לעשו ובין יוסף לאחיו, ובשני המקרים הדברים מגיעים אל סף רצח.

ובכל זאת אין הדבר מקטין מחשיבותה של המשפחה. נהפוך הוא: המשפחה היא הכלי העיקרי לברכה. הילדים מצטיירים כרכיב מרכזי בברכת ה', ממש כמו הארץ. התורה כמו הארץ. התורה כמו אומרת לנו בגילוי לב כי אכן כן – המשפחה היא אתגר. היחסים בין בני זוג ובין הורים לילדים הם חלקים רק במקרים נדירים. אבל עלינו לעמול ליישרם. אין שום ערובה שנצליח. גם האבות בספר בראשית לאו דווקא הצליחו. ועדיין, המשפחה היא המוסד האנושי ביותר שיש לנו.

המשפחה היא המקום שבו האהבה מביאה לעולם חיים חדשים. די בעובדה זו ללמדנו שהמשפחה היא הרוחנית שבכל המוסדות. במשפחה גם ניתן לנו חינוכנו המוסרי החשוב ביותר והממושך ביותר.

שדחיתי את ההתקשרות אליו מפאת פחדי שלא אוכל להתמסר ללימוד בקביעות.

"אני מכיר את פניך מבית הכנסת, אבל לא יודע מה שמך", התנצלתי.

"יאיר", אמר, "מה דעתך שנגסה ללמוד קצת מדי ערב אחרי ערבית?".

באותו רגע איבדתי את בחירתי החופשית. איך ניתן לסרב לבחור כזה נחמד בפניו, ובפרט שהקדוש ברוך הוא בעצמו ובכבודו עשה כזה תרגיל מתוחכם ליצירי הרע...

אמנם, כיאה לכל יהודי, יש בי קשיות עורף מסוימת, אבל ברבות השנים וסיפורי האמונה שאני כותב, אני נכנע יותר ויותר לתכתיבי ההשגחה הפרטית, ומשמש אסקופה נדרסת לכל נתיבותיה הנשגבים מדעתי.

כמעט מיותר לספר שהחברותא עם יאיר הצליחה למעלה מן המשוער. וכמו שמוכא בספר התניא, שני יצרים המשתוקקים לטוב הצליחו שוב בסייעתא דשמיא להכניע יצר רע אחד.

מפנקסו של חוזר בתשובה

עודד מזרחי | ORCHOZER@GMAIL.COM

חברותא בנייד

בחודש אלול, כאשר הרהורי תשובה פורצים אצל כל יהודי באשר הוא, באופן כזה או אחר, התעורר בי רצון עז למצוא חברותא ללימוד אחרי תפילת ערבית. הרי אמרו חז"ל "או חברותא או מיתותא", ומדוע ניסחו זאת בחריפות כה גדולה? האם אי אפשר ללמוד תורה לבד? ובכן, כאשר יש חברותא יש לך מחויבות ללמוד. אתה חייב להסביר למישהו מה כתוב, וממילא אתה חייב להבין בעצמך, והכל פרה ורבה. ואילו כאשר האדם לומד לבדו, החברותא שלו הוא יצרו הרע... שבכל פעם מוצא תירוצים כבדי משקל להימלט מהלימוד.

הרהור התשובה הזה החזיק מעמד כמה ימים ונבלע בשטף הימים והחגים.

לאחר חגי תשרי, תקופת החורף ניצבה בפתח, וכהרגלה הבטיחה לילות קרים וארוכים. ערב אחד, לאחר תפילת ערבית, הבחנתי במודעה צנועה על לוח המודעות של בית הכנסת שלנו "מחפש חברותא ללימוד בערבים בבית הכנסת. נא להתקשר למספר...".

זה היה בדיוק מה שאני צריך! חיפשתי לראות בשולי המודעה מי הכותב, הרי חברותא מתאים זה לא דבר פשוט, אבל היה כתוב מספר טלפון בלבד. כתבתי את המספר בטלפון הנייד שלי תחת הכינוי 'חברותא'.

לאחר מכן העננים צצו, הגשם החל לטפטף, והמציאות המתה כהרגלה. בתור כותב סיפורים וספרים יש לי ברוך השם מלאכה אינסופית בערבים, ובכלל איך אמצא חבר מתאים ללימוד? וכך החברותא נשכח בין אנשי הקשר המרובים.

יום אחד נסעתי באוטובוס במרכז העיר. באחת התחנות עלה אחד ממתפללי בית הכנסת שלנו. יהודי צעיר ממני שלא הכרתיו בשמו, אבל חיבבתי אותו מרוחק. הוא התיישב מולי, נד בראשו לשלום ושאל בחיוך ביישני:

"האם אוכל להשתמש בנייד שלך? פשוט שכחתי את שלי בבית, ואני רוצה למסור משהו לאשתי".

"בשמחה", עניתי והושטתי לו את הנייד.

הוא חייג את מספרו, החליף כמה מילים עם אשתו, והחזיר לי את המכשיר בתודה. לפתע הוסיף: "מחילה, שמתי לב לדבר מוזר. המספר שלי מופיע אצלך בין אנשי הקשר. איך זה יכול להיות? אני לא זוכר שדיברנו או שהחלפנו מספרים".

"ראית את השם שלך?", התפלאתי גם אני.

"לא. היה כתוב 'חברותא'".

"מוזר", אמרתי וניסיתי להיזכר איך הוא נכנס לאנשי הקשר תחת הכותרת המיוחדת הזאת. לפעמים אני מגדיר מספרים בשם 'שלמה הגבאי' ואפילו 'מחלק העלונים' אם איני יודע את שמו, אבל מה משמעות 'חברותא'?

ואז נזכרתי במודעה של מחפש החברותא בבית הכנסת שלנו. סיפרתי לו שדרך המודעה שתלה רשמתי את מספרו, והסברתי

- סביבה**
  - לימודי ארץ ישראל
  - מגמת חקלאות
  - טיולים ופעילויות חברתיות
- חברה**
  - מקום צעיר ומתפתח
  - קרוב לבית
  - יחס משפחתי וחם
- תורה**
  - לימוד אמונה ברמה גבוהה
  - התוועדויות
  - מסלול בית מדרש

בעקבות מזג האוויר הסוער שימו לב לשינויים

מסע היכרות ויום פתוח < יום חמישי | י"ט טבת תש"ף 16.1.2020 | 15:00-22:00
ימי ראיונות < ימי שלישי | כ"ד טבת תש"ף 21.1.2020 | ב' שבט תש"ף 28.1.2020 | 14:00

השמיני חובני דני (האגב/איל)

ytlevchadash@gmail.com | 02-6368885 - מזכירות | 052-8119971
www.lev-chadash.org | ישיבה תיכונית תורנית לב חדש שילה

"הרבי הוא מל"ו הצדדיקים הנסתרים!"

הרב ברוך שפירא זצ"ל היה דמות לא שגרתית בכל קנה מידה - חלוץ מקים קיבוצים שתופר את בגדיו בעצמו ומתעניין במדעים וארכיאולוגיה, ותלמיד חכם ומקובל צופה נסחרות שמדבר בטבעיות על שורשי נשמות, גלגולים ומופתים - למרות שאנשים רבים כתבו את דברי תורתו, רובם נעלמו עם השנים, ובהלווייתו בה נכחו ארבעים אנשים בלבד - הפתיע הרב מרדכי אליהו זצ"ל בהספד עם גילויים מרעישים

בניה זית

שקצת 'ייבש' אותו באמרו שאת החלק הזה לא חכמה להשיג; צריך למצוא את חלק א'. אריה אמנם הטיל ספק ביכולתו להצליח במשימה, אבל הזקן בירך אותו שהעניין יסתדר. בסופו של דבר, בדרכים פלאיות, מצא אריה עותק ישן של הספר המקורי (למרות חשש קל שאולי כך יסיים את תיקונו בעולם ויצטרך לעבור לעולם שכולו טוב) והדפיס אותו בשלמותו בהוצאה חדשה, עם כריכה שעיצבה אותו. בנוסף, הוא נשאר בקשר עם אותו זקן, ששמו היה הרב ברוך שפירא.

פטיש קדוש

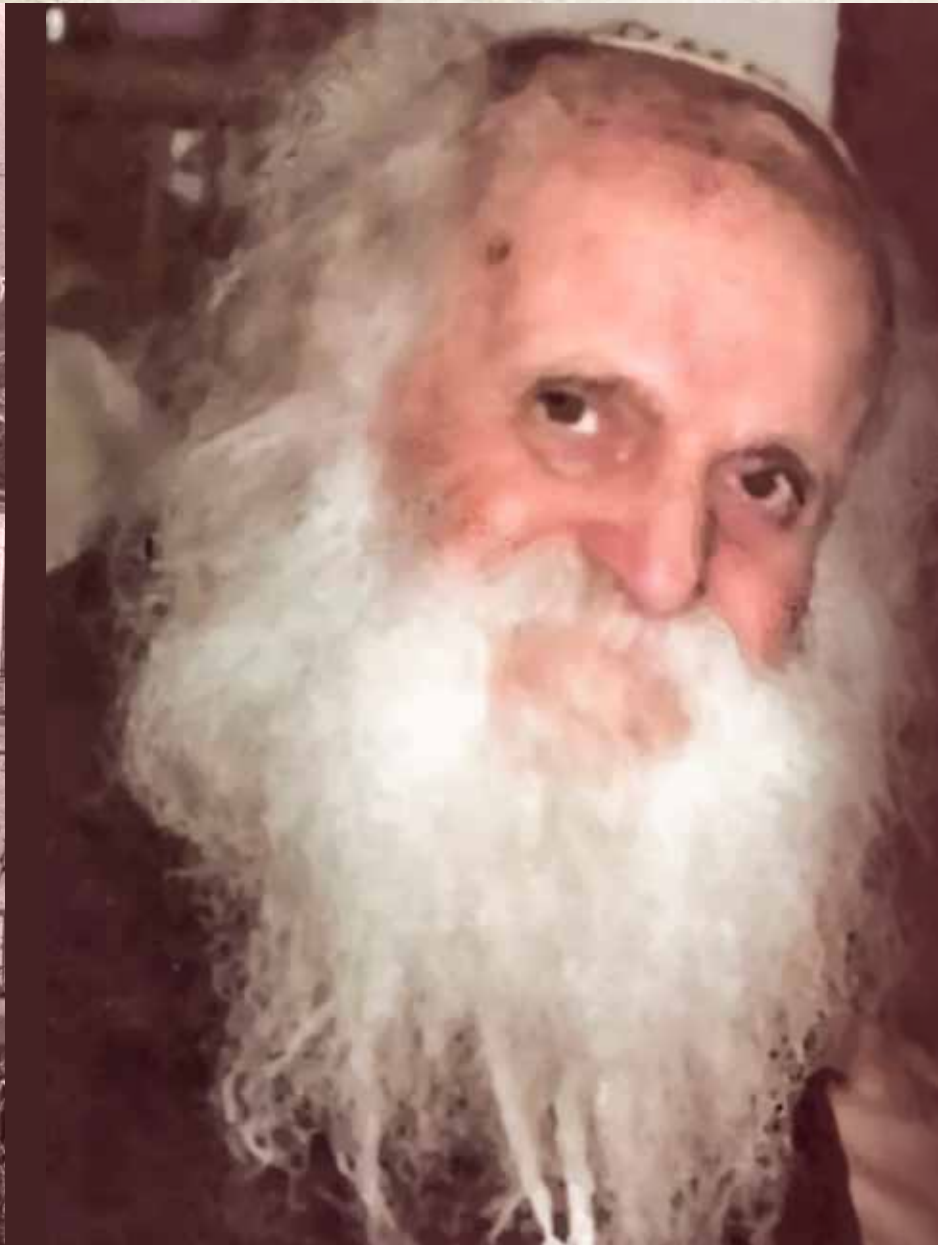
הרב ברוך שפירא זצ"ל, שיום ההילולא שלו יחול השבוע בח"י טבת, היה צדיק נסתר מל"ו צדיקים, כך גילה הרב מרדכי אליהו בהספרו (כפי שיתואר להלן). הוא חי את שנות חייו האחרונות במעלה אדומים, והיה דמות עשירה ומורכבת: מצד אחד, צדיק עליון שרואה

ירה הזקן ללא הקדמות, ואריה השיב במבוכה שלסבא שלו אכן קוראים נפתלי הרץ הלוי, אבל הוא נולד ביפו. "הרב נפתלי הרץ הלוי כתב פירוש על ספר הקבלה הקדמון 'ברית עולם'" המשיך הזקן להפתיע, "החלק הראשון של הספר אבד לפני שנים רבות, והייעוד שלך בחיים הוא למצוא ולהדפיס אותו מחדש. אשתך, שעוסקת בעיצוב, תטפל בעיצוב הכריכה של הספר". אריה שהופתע מכמות הידע של הזקן לגבי חייו, משפחתו וענייניו בעולם, קלט שלפניו עומד איש מיוחד, וניצל את ההזדמנות. הוא שאל עוד כמה שאלות אישיות, ועל כולן קיבל מענה מדהים.

אחרי כמה ימים נסע אריה לסבו וסיפר לו על הפגישה החריגה. הסב אישר את דברי הזקן המסתורי. הוא סיפר שהסבא שלו, ששמו היה נפתלי הרץ הלוי, אכן עלה לארץ מביאליסטוק, והיה לרב הראשון של העיר יפו. הסבא גם הראה לו עותק של הספר 'ברית עולם' חלק ב', עם פירוש 'לוחות הברית' שכתב הסבא, הרב הלוי. אריה הנסער חזר עם הספר אל הזקן,

כיצד הייתם מגיבים אם אדם שפגשתם באופן אקראי, יודע עליכם יותר ממה שאתם יודעים על עצמכם? אריה לוי ממצפה הושעיה אכן עמד בסיטואציה המפתיעה הזאת, כשפגש לראשונה, לגמרי באקראי, יהודי נדיר ומיוחד במינו. זה קרה לפני שלושים וחמש שנה, אריה לוי עבד במכירת ספרים, ובשביל למכור את סחורתו עבר מבית לבית באזור ירושלים. באחד הימים נסע למעלה אדומים, שהיה אז יישוב קטן, עם שלושה-ארבעה רחובות בלבד. את הדלת הראשונה שדפק בה פתח יהודי זקן, שזקנו ושערותיו היו ארוכים במיוחד. "אתה מעוניין בקניית ספרים?" ניסה אריה את מזלו, והזקן השיב בנימוס שלא. הם לחצו ידיים ור' אריה התחיל לעלות לקומה הבאה, אבל לפתע הזקן קרא לו וביקש שייכנס אליו הביתה.

כשנכנסו, הזקן קרא לאשתו ואמר לה שתנין תה לאורח שהגיע מביאליסטוק. אריה הסתכל לצדדים, וכשהבין שהוא האורח היחיד בבית, תמה למה הזקן חושב שמשם הוא מגיע. "אתה מכיר את הרב נפתלי הרץ הלוי מביאליסטוק?"

מעלה אדומים בשנותיה הראשונות. צילום לע"מ

פעמים שהגעתי אליו בעשר בבוקר ויצאתי בעשר בלילה. לא שמתי לב כלל לזמן שעובר, ולא הרגשתי שאני בלי אוכל ושתייה. להיות אצלו בבית, היה כמו חיים בממד אחר.

"כל הזמן דיברנו, כשהוא היה עובר באופן אסוציאטיבי מדיבורים על סודות קבליים וציטוטים מכל חלקי התורה אל חידושים מדעיים, כשפעמים רבות - בשני התחומים לא יכולתי לעקוב אחריו" מתאר הרב מורנו. "פעם הוא הרצה לי במשך כשלוש שעות על מחזור הזמן, ולא ממש עקבתי אחרי כל החישובים הסבוכים. התחלתי לשאול את עצמי: 'הרי הוא כזה חכם, ובטח מבין שאני לא מבין כלום, אז בשביל מה כל השיעור הזה?' מיד ראיתי שהוא מחייך, ובלי שאמרתי כלום הוא הגיב: 'אני לא מדבר אתך, אני מדבר עם האונות האחוריות של המוח שלך...'

"פעם אחת הוא הסביר לי בפרוטרוט איך בנוי המנוע של מטוסי הסילון החדישים", מדגים הרב מורנו את חיבור הקודש והחול של הרב שפירא. "אל תשאל אותי מהיכן הוא היה כל כך

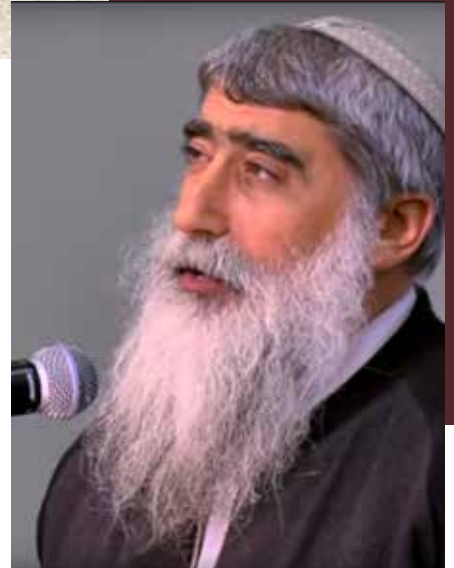
ככה מחזיקים פטיש?" ראיתי שהוא ממש מזועזע, אבל לא הבנתי מה הסיפור. 'מה עם עקרון המנוף? אדוני הצעיר, כל תפיסת עולם החומר שלך מוטעית מיסודה!' המשיך לגעור בי. הוא הסביר לי שה' יתברך טבע בבריאה חוקי פיזיקה, ועלינו ללמוד אותם ולהעריך אותם. אם אני מפעיל כוח במקום שה' לא רוצה שאעשה זאת, אני כביכול דוחק את רגלי השכינה. האלוקות והטבע היו אצלו מחוברים לגמרי. אחר כך הוא רצה שאנסר חתיכת עץ, וכשחתכתי הוא התפעל מהריח ואמר לי - 'אל תזניח את הנשמה, תן לה את החלק שלה'. בתור אברך טוב, התחלתי לצטט את הגמרא שהנשמה נהנית מהריח, אבל הוא דחק בי להפסיק לדבר ולהתחיל ליהנות מהריח."

הרב מורנו (שמוכר יותר כאח של הלוחם עמנואל מורנו הי"ד) זכה להכיר ולהיות בקשר עם הרב שפירא במשך אחת-עשרה שנה. פעמים רבות הגיע אליו הביתה, וזכה לשעות ארוכות של שיחות מרתקות. שיחות שבהן השתלבו גם גילויים של רוח הקודש, כדבר שבשגרה: "היו

שורשי נשמות ובקי בכל חדרי התורה, ומצד אחר, אדם מעשי מאוד וידען עצום במדעים - פיזיקה, אנטומיה, ארכיאולוגיה ועוד, ומחובר לטבע בצורה לא רגילה.

"החזות של הרב שפירא נראתה מעט משונה. הבגדים היו לא שגרתיים, כי הוא היה תופר אותם בעצמו, ובגלל מנהגי נזירות, השערות שלו היו ארוכות מאוד", מספר הרב שמואל מורנו מירושלים, "כל דבר היה אצלו בעל משמעות ונעשה בכונה רבה, וכך גם בנוגע לבגדים שלו. ככלל, הרבה מהשיחות שלנו היו תוך כדי עבודה על דברים שייצר בעצמו או תיקן בבית שלו.

"בפעם הראשונה שהגעתי אליו, כדי לבקש עזרה עבור חבר, הוא לא ענה לי על מה ששאלתי, אבל ביקש שאעזור לו לבנות יציקת בטון במרפסת של הבית. כשהסכמתי, הוא הסביר לי בפרוט מה לעשות, עד שבשלב מסוים ביקש שאדפוק עם הפטיש בנקודה מסוימת. ברגע שהרמתי את הפטיש ותפסתי אותו בחלק העליון שלו, הרב צעק: 'מוריינו! מוריינו! ככה מחזיקים פטיש?'

לא יכולתי לעקוב אחריו.
הרב שמואל מורנו

"תודיע לרב שיבוא אלי בדחיפות!"
הרב עוזי משולם

צלום: אביגיל עוזי

באמירים הוא סיפר פעם, שנהג לצאת להרים להתבודדות של ימים שלמים, בהם ניזון מלחם בלבד. התחנה הבאה שלו, לפי הידוע לנו, הייתה במצפה רמון, שם חי בערך שלושים וחמש שנה, כשפרנסתו עבד כשומר אתר ארכיאולוגי וכחוקר מנהרות. מעבר לעיסוק המעשי, סיפר הרב שפירא שגם שם הרבה להתבודד ולצפות לרוח נבואה. במצפה רמון התחיל הרב שפירא לגלות מעט מהעוצמות שלו, ומספר אנשים היו מגיעים אליו בקביעות. הרב דוד אביחיל הקים את הישיבה התיכונה במצפה רמון בהדרכתו. אחד מהאנשים שהכירו אותו שם, היה הרב שלום לוי - אז אברך צעיר בישיבת 'עטרת כהנים', וכיום רבה הספרדי של קרית שמונה. הרב לוי היה החוט המקשר בין הרב שפירא ובין היהודים שזכו להתקרב אליו בשנותיו במעלה אדומים.

אנחנו כבר מכירים

"יום אחד פנה אלי הרב שלום לוי וביקש ממני ומעוד שני חברים ממצפה יריחו - חיים כהן ומשה רובחה - שנבוא לעזור לרב זקן שרק עבר לגור במעלה אדומים" מספר הרב חיים ששון, כיום בביתר ערית. "הייתי אז בעל תשובה טרי למדי, ולמדתי במכון מאיר. הסכמתי בשמחה, והלכנו כל הארבעה יחד. כשנכנסנו לבית של הרב שפירא, לא היה לנו מושג מכלום. הוא הזמין אותנו יפה להיכנס, וכך - בפעם הראשונה שהוא רואה אותנו - מיד אמר לכל אחד במה הוא עוסק: 'חיים כהן - עובד בעץ, נגר. משה רובחה - עובד סוציאלי, עושה חסדים גם מעבר לשעות העבודה'. כשהסתכל עלי הוא עצר לרגע, ראיתי שהוא מסתכל לי על המצח ומשתהה כמה רגעים. אז לא ידעתי שיש מושג כזה של חכמת הפרצוף שהרב ודאי היה בקי בה, ולא הבנתי למה הוא מסתכל. לפתע הוא אמר: 'אוהו, 'ובאו האובדים מארץ אשור' - אתה חוזר בתשובה!"

הרב חיים ששון ענה בטבעיות: "וואלה כבוד הרב, פגעת בול. כן ברוך ה', כבר שנתיים בתשובה, ולומד במכון מאיר". אבל מסתבר שהרב שפירא ראה על הרב ששון עוד כמה דברים. "הרב שוב הסתכל עלי ואמר לי: 'חיים קוראים לך? חיים, אנחנו כבר מכירים!" משחזר הרב ששון. "עניתי לו שאין שום סיכוי שאנחנו מכירים, אבל הוא לא ויתר: 'למה אתה אומר דבר כזה?', ואני עניתי: 'כי אמרו לי שכבודו בן שמונים. אני לא מסתובב עם אנשים בני שמונים, ואין לי חברים בגיל שלך!' אז הוא אמר כך: 'תקשיב, אני לא יכול עכשיו ממש לספר לך, אבל יבוא יום ואתה תראה שאנחנו מכירים...'. נשארנו לעזור לו, ומאז היינו מגיעים אליו הרבה פעמים, מלאים בסקרנות, למרות שלא ידעתי לומר בכלל שמדובר על צדיק נסתר. הרבה פעמים בדרך ממצפה יריחו למכון מאיר בירושלים, או בדרך חזרה, חתכתי אליו הביתה וביליתי אצלו שעות ארוכות - לפעמים גם לילות".

"השיחות עם הרב נמשכו שעות, כשלפעמים אחרי חמש שעות הוא היה חוזר לנקודת ההתחלה וסוגר את המעגל" מספר הרב ששון

**יום אחד, כשהלך ברחוב,
כמעט התנגש בראי"ה קוק
קוק שהגיע מעבר לפינה.
הרב שמח לקראתו, הניח
שתי ידיו על כתפיו של
הרב שפירא, ואמר לו: 'ר'
ברוך, התגעגעתי אליך!
איפה היית?'**

בין הבולשביקים למתנגדיהם, כשהיהודים היו היעד הראשון לפוגרומים בידי שני הצדדים. הרב שפירא הצטרף לחבורה של יהודים שעסקו בהצלת יהודים אחרים מאזורי הקרבות. בשלב מסוים נתפס ועונה קשות, ורק לאחר שכבר החליט למסור את עצמו למות על קידוש ה', ניצל בדרך נס.

לאחר כמה שנים עלה לארץ באמצעות סרטיפיקט שקיבל בעזרת הראי"ה קוק זצ"ל, וכך הגיע לירושלים לישיבת מרכז הרב שהייתה אז קטנה מאוד, ושם למד בחברותא עם הרב קוק עצמו. "הרב שפירא סיפר, שפעם אחת לא הייתה לו ברירה, והוא נעדר שבועיים מבית המדרש כדי לעבוד לפרנסתו", מספר הרב מורנו. "יום אחד, כשהלך ברחוב, כמעט התנגש ברב קוק שהגיע מעבר לפינה. הרב קוק שמח לקראתו, הניח שתי ידיו על כתפיו של הרב שפירא, ואמר לו: 'ר' ברוך, התגעגעתי אליך! איפה היית?' כשהסביר שלא הייתה לו ברירה אלא לצאת לעבוד, אמר לו הרב קוק בחיבה ובעידוד: 'אשריכם ישראל, שאתם חוזרים לטבעכם הראשון: גדול הנהגה מגיע כפיו יותר מירא שמים!' אשריך וטוב לך".

בהמשך, פנה הרב שפירא לעבודה חלוצית. הוא היה שותף בהקמת עין חרוד, ולאחר מכן בייסוד קיבוץ אמירים. על התקופה

בקי בנושא, אבל אחר כך הוא עבר להסביר את פנימיות הדברים, ואמר לי שכל האפשרות של המדענים לפתח מטוסים ולהתנתק מהאדמה, נולדה כתוצאה מההתפתחות של שיטת הלימוד של רבי חיים מבריסק. מכיוון שהתורה היא 'מפת העולם', החידוש ביכולת ההפשטה של הסוגיות גרמה להתפתחות היכולת של ניתוק חומרים מהקרקע.

"כשאשתי הייתה רק בתחילת ההיריון עם בננו הבכור, באתי אליו יחד איתה" מוסיף הרב מורנו. "הוא התחיל לתאר ילד מסוים שיהיו לו תכונות כאלה וכאלה, ואיך הוא יסתדר עם המורה בבית ספר, ולא הבנו על מה הוא מדבר. לקח לנו זמן לקלוט שהוא מדבר על מי שבקושי ידענו שהוא בבטן אמו... אחרי כמה שנים, כשבנו היה בערך בן ארבע, הבאתי אותו לרב, וכשהגענו היו שם עוד כמה אנשים. הרב שפירא תפס בעדינות את המצח של הילד והתחיל לחייך ולשמוח מאוד. שאלתי אותו מה כל כך מיוחד, והוא ענה: 'כבר הרבה שנים אני מחכה לראות את המבנה הזה של הגולגולת'. בתשובה למבטים התמהים שלי ושל שאר הנוכחים, הוא הראה לנו שיש משהו מיוחד בצורה של המצח, והסביר שהצורה הזאת מותאמת להיות בית קיבוץ לנשמות החדשות שמופיעות בזמן הגאולה".

מרוסיה ועד מעלה אדומים

תולדות חייו של הרב שפירא, גם הן לא כל כך ידועות. את הפרטים אסף הרב מורנו לאחר פטירת הרב שפירא, משיחות שקיים עם הבנים של הרב, ומנקודות שסיפר הרב מדי פעם בשיחות עם תלמידים נוספים.

הרב שפירא נולד בשנת תרס"ה (1905) בעיירה בשם מאזיר, כיום בבלארוס, שבה הייתה אז קהילה יהודית גדולה. בתור נער למד תורה באותו בית מדרש עם הסטייפלר זצ"ל. כבר בשלב הזה היה מרבה להתבודד בחווה של דודו שהייתה בקרבת מקום, ושם גם התחיל ללמוד פנימיות התורה. לאחר מלחמת העולם הראשונה התחוללה ברוסיה מלחמת אזרחים

בית מדרש לאהבה

בירור יסודי בסוגיות הזוגיות והמשפחה

צורה נבוכים
לגיל הנעורים

מתוך עומק רוחני
ומבט אופטימי
נוגעים ספרי הרב אלי שיינפלד
בלב ליבו של גיל ההתבגרות.

ניתן להשיג ברשתות
ובחנויות הספרים
המובחרות

שיחת חינוך:
1-801-700-201

מבצעים והטבות לחברי מועדון באתר:
www.beitel.co.il

חנות ההוצאה: רח' בית הדפוס 6, ירושלים 02-6427117

ספריית בית אל

ראיתי בבירור איך המעגל נסגר.
הרב חיים ששון

לצער הלב, הסכנה שהרב שפירא הזהיר מפניה אכן התממשה...".

הרב שמואל מורנו מספר גם הוא על הראייה למרחקים של הרב שפירא: "הרבה פעמים, תוך כדי שיחה, הרב היה מספר על דברים שקורים במקומות אחרים. כשנתיים לפני מלחמת המפרץ הוא התחיל לתאר לי בהרחבה ובמדויק סדר של מערך טילים גדול שנפרס באותה עת במפרץ הפרסי, לקראת מלחמה עתידית. פעמים אחרות הוא סיפר על דברים שקרו באותו זמן בכנסת ובממשלה, בלי שהיה שומע חדשות. בנוסף לכך, הוא בפירוט אמר לי כמה פעמים, שהיכולת של הנשמה לצאת למעין 'טיוולים' מחוץ לגבולות הגוף, היא די בסיסית, ובימי קדם היא הייתה נחלת רבים וטובים בעם ישראל, ורק בגלל הגלות העניין נשכח מאתנו. לדעתו, היכולות האלו עתידות לחזור אלינו, ועל עצמו הוא אמר: 'אני מקדים את הדור שלי בשמונים שנה'."

את הסיפור הרציני ביותר בהקשר הזה שמע הרב מורנו מחברו, הרב אליהו גבאי, שגר ומלמד בכולל בקרית גת. "פעם אחת, בחול המועד, הרב גבאי שמע שאחד מתלמידי הכולל שלו עולה לירושלים", מתאר הרב מורנו. "הוא אמר לו שימשיך למעלה אדומים, ויקבל ברכה מהרב שפירא. למחרת, הרב גבאי שאל את האברך אם אכן הוא נסע למעלה אדומים. האברך ענה: 'ברוך ה', לא הייתי צריך. כשהגעתי לכולל, הרב שפירא בדיוק היה שם ובירך אותי'. הרב גבאי סירב להאמין, הרי הרב שפירא כבר זקן מופלג ולא יוצא כלל מהבית! האברך שמעולם לא ראה קודם את הרב שפירא, תיאר לו את היהודי הזקן שהיה בכותל - תיאור שתאם את הרב שפירא."

"הרב גבאי עדיין לא האמין, והתקשר בעצמו לרב כדי לוודא את הפרטים", ממשיך הרב מורנו. "הרב שפירא ענה לו שהסיפור נכון: 'אמנם אני לא הייתי בכותל, אבל חלקיות שלי הייתה שם...'. הרב גבאי כמוכן התקשה להאמין ולהבין גם את התשובה הזאת, והחליט להתקשר לרב נחמני זצ"ל, שהיה מפורסם יותר כמקובל מוסמך, ושאל אותו על הרעיון של 'חלקיות' שנמצאת במקום אחר. הרב נחמני ענה לו כך: 'דע לך, הרב ברוך שפירא ממעלה אדומים הוא חד בדרא (היחיד בדור) שידוע את סוד טיסת השרפים והמלאכים של רשב"י הקדוש!'"

בבירור איך המעגל נסגר. אחר כך שאלתי רבנים, ביניהם את הרב סכתו שליט"א, שהיה קשור למקובל הרב נחמני זצ"ל, והם הסבירו לי שרוב הנשמות שעלו בסערה לשמים לפני שבעים שנה, חזרו ונולדו בדור שלנו - רובן בארץ ישראל. באמת, במהלך חיי, ראיתי איך ה' מציל אותי בדרכים מופלאות, בזמן השירות הקרבי שלי ועוד. זכיתי לראות איך כדברי הרב שפירא, מה שקורה אתי במהלך חיי קשור עם זמנים אחרים."

סוד טיסת השרפים

כפי שעולה ממספר סיפורים של תלמידיו, מתברר שלא רק גבולות הזמן לא הפריעו לרב שפירא, אלא גם גבולות המקום. המשך הקשר

"מוריינו! מוריינו! ככה מחזיקים פטיש? ככה מחזיקים פטיש?" ראיתי שהוא ממש מזועזע, אבל לא הבנתי מה הסיפור. "אדוני הצעיר, כל תפיסת עולם החומר שלך מוטעית מיסודה!"

של הרב ששון עם הרב שפירא מבטא היטב את הנקודה הזאת: "בזמן מלחמת המפרץ, קראתי מאמר שהזכיר דברים של הרב שפירא", מספר הרב ששון, "ואמרת לעצמי שהגיע הזמן לחדש את הקשר. וכך, אחרי כמה שנים שלא דיברנו, התקשרתי אליו. כשהוא ענה, שאלתי אותו: 'שלום הרב! תנחש מי מדבר?' מיד הוא הבחין שזה אני: 'חיים? תקשיב טוב חיים, יש לי תפקיד בשבילך!' ניסיתי להסביר שרק התקשרתי לשמוע מה שלומו, אבל הוא המשיך בשלו: 'יש קבוצה של יהודים שנמצאת כעת בסכנה, והרב שלהם בסכנה יותר מכולם. תודיע לרב הזה שיבוא אלי בדחיפות!' הרב שפירא נתן לי סימן, שהקבוצה הזאת עשתה בשבוע האחרון תיקון בעמוקה, בקבר יונתן בן עוזיאל. וכן, למרות שלא ידעתי יותר מזה, הרב אמר לי שאני כבר אסתדר, ונשאר לי לשבור את הראש בניסיון להבין אל מי אני צריך לפנות."

אחרי כמה שעות של מחשבה הגיע הרב ששון להשערה שכנראה מדובר ברב עוזי משולם, ולכן פנה לחבר שגר בקרית ארבע והיה קשור לרב משולם. החבר לא הסכים לשמוע, עד שהרב ששון נתן את הסימן שהם היו בתיקון בעמוקה. "היהודי קפץ ושאל: 'מהיכן אתה יודע על התיקון הזה? אף אחד לא יודע על מה שהיה שם - היינו רק גניץ מצומצם של אנשים!' " מספר הרב ששון בחיך, "ענית לי בשלווה: 'תבין, יש יהודי כזה, שממעלה אדומים רואה מה קורה מלמעלה, בדיוק מה עשיתם ומתי."

בהתלהבות. "לא אשכח איך פעם אחת, אחרי שעות אצלו בבית, קפצתי מהכיסא כשגיליתי שהשעה 23:00. אז כמעלה אדומים אפילו לא הייתה תאורת רחוב כמו שצריך, ובטח שלא אוטובוסים ואפילו לא טרמפים למצפה יריחו. הייתי בלחץ שאשתי תדאג ואיך אגיע הביתה, אבל הרב אמר לי: 'חיים! האם ייטוש ה' עמו? לך כבר! אל תדאג! אכן יצאתי, ומיד כשהגעתי לכביש עצר לידי רכב ואסף אותי למצפה יריחו...".

הקשר של הרב ששון עם הרב שפירא המשיך באינטנסיביות למשך תקופה של כמה חודשים, עד שיום אחד הרב הטיל עליו פצצה, כשהסביר לו בדיוק מהיכן הוא מכיר אותו: "יום אחד הרב אומר לי: 'תראה, אתה בגלגול הקודם שלך סבלת סבל רב, רב במיוחד. אתה היית בשואה, יחד עם עוד יהודים, ובמחנה שהיית אתה התנגדת לנאצים ימ"ש, והם התעללו בך יותר מכל מי שהיה שם...".

באופן די מובן, הרב ששון לא כל כך אהב לשמוע את הידיעה הזאת: "לא תאמין, אבל מהרגע שהרב סיפר לי את זה, התחלתי לנתק מגע", מתנצל הרב ששון. "כל הסיפור לא מצא חן בעיניי, ולמרות שעד אז הייתי בקשר יומיומי עם הצדיק, התחלתי להתרחק ממנו. בדיוק באותו זמן גם קיבלתי הצעה לעבודה בצפת, והמעבר לשם התאים לי גם עם ההתרחקות מהרב שפירא."

אמנם הרב חיים ששון הדחיק וברח מכל העניין, אבל בסופו של דבר, הסיפור המשיך לרדוף אחריו: "אחרי שנתיים בצפת פרצה האינתיפדה הראשונה", ממשיך הרב ששון. "החלטתי, בתור מ"פ קרבי לשעבר, לעבור מצפת השלווה אל קרית ארבע הסוערת, עם ידוויי אבנים בדרכים, כדי לשמש קצין של ההגנה המרחבית של הקריה. בו ביום שנחתתי בקריה, עוד בשלב של פריקת המשאית, ניגש אלי יהודי מבוגר, מסתכל עלי ומתחיל להתעניין: איך קוראים לי, מהיכן אני בא, ועוד ועוד שאלות. לכאורה, הכל נחמד, אלא שלמחרת שוב הוא מגיע ושואל אותי את אותן שאלות פחות או יותר, וכך גם אחרי יומיים ושלושה. לא רק זה, הוא ממש היה מחכה לי כשיצאתי מהבית לכולל של הרב ליאור, וגם בחזור, ובכל פעם: 'חיים, מה נשמע? מה העניינים?' וכל הסיפור התחיל להיות ממש מציק."

כעבור תקופה, אותו יהודי מבוגר ששמו היה צבי סגל ושימש שנים רבות בתור הדוור של קרית ארבע, סגר לרב ששון את המעגל: "יום אחד אמר לי היהודי: 'אתה בטח שואל את עצמך מה הנודניק הזה רוצה ממני...'. והוא צדק למרות שכמובן לא אמרת לי את זה" צוחק הרב ששון. "בכל מקרה, הוא המשיך ואמר: 'אני ניצול שואה. כל המשפחה שלי נרצחה כבר בתחילת המלחמה, אבל אח אחד שלי, ששמו היה חיים, היה אתי ביחד במחנה. בסוף, הצוררים ימ"ש התעללו בו לעינינו בצורה נוראה והרגו אותו. עכשיו, מהרגע שהגעתי לכאן, אין לי מנוחה. אתה כל כך מזכיר את אח שלי, ולכן אני מרגיש שאני חייב לדבר איתך...".

"קיבלתי 'בום!' מתאר הרב ששון, "מיד חשבתי על מה שאמר הרב שפירא, וראיתי

סדרת על הראשונים

הרב נעם פרל

149
בלבד לכל הסדרה

קריאה מרתקת בפרקי נביאים ראשונים - יהושע, שופטים, שמואל ומלכים.
בכל פרק שלושה שלבי עיון המתחלקים לתמצית הפרק, עומק הפשט ומדרש אגדה.
האלמנטים הסיפוריים בפרקי הנביאים, מקבלים בספר עומק והקשר אקטואלי בלשון
תמציתית וקולחת, המעוררת את הקורא למחשבה עצמית ולקריאה מתחדשת בתנ"ך.

אשמר & more

הסדרה שאתם
חייבים בספריה!

צידה לדרך
על המשמעות העכשווית לחיינו

מתאים לכל
המשפחה

מוצאים להגאבס ולהגראש

ניתן להשיג ברשתות
ובחנויות הספרים
המובחרות

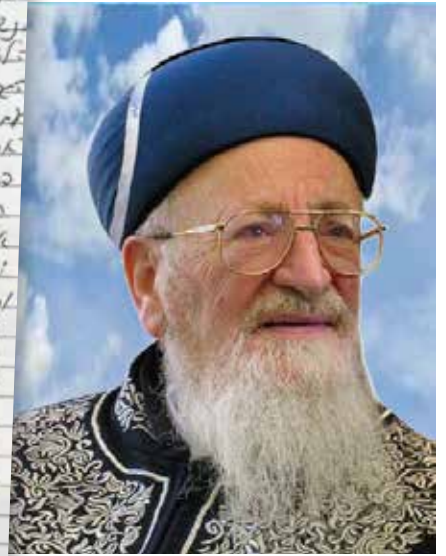

שיחת חינם:
1-801-700-201

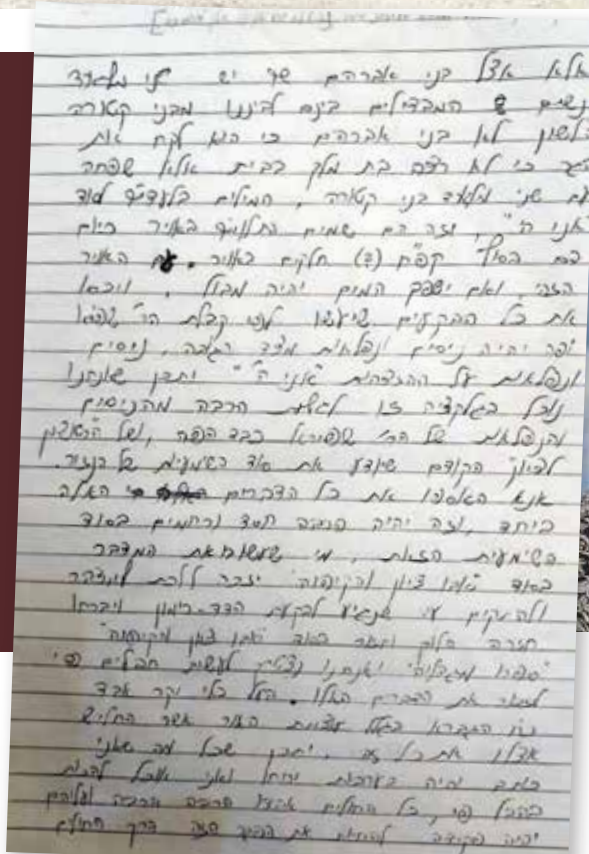
מבצעים והטבות לחברי מועדון באתר:
www.beitel.co.il

חנות ההוצאה: רח' בית הדפוס 6, ירושלים 02-6427117

קראתי ושניתי ושילשתי.
רבי מרדכי אליהו זצ"ל

טמיר ונעלם. עמוד 2 מתוך המכתב לרב אליהו זצ"ל

**"הוא בפירוש אמר לי
כמה פעמים, שהיכולת
של הגשמה לצאת למעין
'טיולים' מחוץ לגבולות
הגוף, היא די בסיסית,
וכימי קדם היא הייתה
נחלת רבים וטובים בעם
ישראל, ורק בגלל הגלות
העניין נשכח מאתנו".**

ארוכות, וכמובן כיום אליקום בונה ובונה, ועוד
היד נטויה".

אמנם רוב הניסיונות לתעד את דברי הרב שפירא לא צלחו, אבל בכל זאת יצא לאור לפני כמה שנים ספר בשם "חקר נבואות אחרית הימים והתאמתן לימינו אלה" מאת עליזה יחזקאל, שהייתה ספרנית באוניברסיטה העברית. היא הקליטה שיחות עם הרב שפירא, והעלתה אותן על הכתב. הנושאים שמופיעים בספר קשורים לגאולה, מלחמת גוג ומגוג וביאת משיח, ורוב דבריו סתומים למדי.

"פה יהיה ניסים ונפלאות מצד הגובה, ניסים ונפלאות על ההזדהות "אני ה", יתכן שאנחנו נוכל בגלקציה זו, לגלות הרבה מהניסים והנפלאות של הרב שפירא כבד הפה, ושל הראשון לציון הקודם שיודע את סוד השמיעות של הנזיר. אנא האספו את כל הדברים האלה ביחד, וזה יהיה הרבה חסד ורחמים בסוד השמיעות הזאת, מי שעשו בו את המדבר בסוד טובו ציון והקיפוח יזכה ללכת למדבר ולהתקיים על ידי שנגיע לבקעת הדד-רימון"

פיענוח של משפטים בודדים מתוך המכתב

"קיבלתי מסירת המודעה"

בנוסף, הרב שמואל מורנו מחזיק במכתב ארוך שכתב הרב שפירא לראשון לציון, הרב מרדכי אליהו זצ"ל (ראו בתמונה). את המכתב הכתיב הרב שפירא לרב מורנו כחצי שנה לפני פטירתו, ובו כתובים בשפת סתרים מסרים שיועדו בעיקר לרב אליהו, שבמכתב נקרא 'המוסמך הראשי': "באחד הביקורים הקבועים שלי אצל הרב שפירא, הוא ביקש שאכתוב את דבריו" מספר הרב מורנו, "ולאחר שסיימתי לכתוב שבעה עמודים, ביקש הרב שאעביר את המכתב ליעדו. למחרת נסעתי לרב אליהו, שקיבל את המכתב וקרא אותו בפנים חתומות. הוא ענה לי במשפט קצר: 'תחזור לרב שפירא ותאמר לו: קיבלתי מסירת המודעה, ראש חודש אב'".

המשך הסיפור התרחש כעבור חצי שנה, כאשר בח"ט טבת תשנ"ה הסתלק הרב שפירא לשיבה של מעלה. כשם שהיה נסתר בחייו כך גם בפטירתו, ובהלווייתו השתתפו כארבעים איש בלבד. אחרי שכבר התחילה ההלוויה הופיע לפתע הרב אליהו עם עוזריו, הרב זעפרני והרב מוצפי. את דברי ההספד שלו פתח כך: "הרב שמוטל לפנינו - קדוש קדוש! הרי הוא מל"ו הצדיקים הנסתרים של הדור". הרב אליהו המשיך להספיד את הרב שפירא בדיוק כפי שהכירו אותו תלמידיו, למרות שבאופן פיזי מעולם הם לא נפגשו.

בתוך הדברים הזכיר הרב אליהו את המכתב שהעברתי לו" משחזר הרב מורנו, "ובניגוד לדרכו בקודש שלא לדבר ברבים עניינים של נסתר, אמר הרב אליהו כך: 'קראתי ושניתי ושילשתי, והדברים היו נסתרים מעיניי, מלבד עניין מסוים שסבור הייתי שהבנתי, ושלחתי שליח למעלה אדומים כדי לצאת מן הספק. התברר שאכן לכך התכוון הרב, וכך נגלה לי סוד שהוא בחינת שם המפורש הנאמר לכהן גדול ביום הכיפורים בחשאי'. כך זכינו לגילוי מיוחד, על גדולת הצדיקים שחיים בתוכנו".

התורה העלומה

הרב מורנו מספר שמעבר לשליטה של הרב שפירא בכל חלקי התורה, הוא גם כתב חידושי תורה רבים: "ראיתי בבית שלו מדפים רבים מלאים במחברות שסיכם בכתב ידו מכל חלקי התורה - נגלה ונסתר". מה קרה עם כל אותם כתבים? לרב מורנו אין תשובה ברורה. מתברר גם שלא מעט אנשים נתבקשו על ידי הרב שפירא שיכתבו סיכומים מהשיחות שלו, אלא שרוב האנשים הרגישו שאינם מסוגלים, ואלו שכן תיעדו - גם בזה נראה שהרוב נעלם.

יהודי נוסף שהתבקש על ידי הרב שפירא לכתוב מתורתו, הוא הרב ציון לוז שליט"א, דיין בבית הדין הגדול: "בתור באר-שבעאי במקור, כבר בישיבה התיכונית שמעתי על הרב שפירא" מספר הרב ציון, "למדו אתי בכיתה כמה בחורים שהגיעו ממצפה רמון, ומדי פעם היו מספרים עליו נפלאות. אז לא זכיתי להגיע אליו, ורק בשנים מאוחרות יותר יצא לי לפגוש אותו וכששימש בתור סנדק בכריתות של חבריי. שוחחתי אתו כמה פעמים, והוא ביקש ממני לכתוב את דברי התורה שלו. כשלעצמי הייתי עסוק ראשי ורובי בחושן משפט ואבן העזר, ולא הבנתי את דברי הקבלה שדיבר". הרב ציון מספר שהעלה על הכתב כמה דפים, אך גם הם נעלמו במהלך השנים.

מכיוון אחר הגיע אלינו סיפור על השפעתו של הרב: "הייתי נערה צעירה עם הרבה שאלות, כשהגעתי לראשונה לרב שפירא", מספרת עינת נוקד מבית הדסה-חברון. "השיחות אתו היו מופלאות - הוא ענה לי בסבלנות, וגם סיפר לי דברים עליונים על שורש הגשמה שלי והתיקון שלי בעולם". למרות שהקליטה חלק מהשיחות, ההקלטות אבדו לה אי-שם. עם זאת, ישנה נקודה שמלווה את משפחה עד היום: "באחת הפעמים שהייתי אצל הרב, הבאתי אתי את אחי הקטן - אליקום תור, שהיה אז ממש ילד קטן. הרב שפירא אמר לי: 'הוא עוד יבנה בניינים גדולים בארץ ישראל!' חלפו שנים

השפילה את עיניה. "אם הרבי חושב שזה מתאים, אני בוודאי מסכימה", אמרה לבסוף.

הצדיק רבי צבי-הירש הנהן בראשו. כעבור רגע הורה לגבאי לקרוא אל החדר כמה מהחסידים היישובים דרך קבע בבית-המדרש וכן עוגה ומשקה. הרבי הציע לאישה להתיישב על כיסא. נכנסו החסידים פנימה, שתו 'לחיים' לרגל המאורע, והרבי החל לספר כיצד עלה בליבו הרעיון:

"כידוע לכם", פתח ואמר, "נותרתי יתום בגיל צעיר ודודי מסר אותי לחייט בדומברובה כדי שאשמש לו עוזר. כנהוג אצל שוליות-חייטים, בכל יום שישו הייתי השליח לעבור בין הבתים ולהביא את הבגדים החדשים או המתוקנים לבעליהם.

"ברחוב בית-הכנסת התגוררה משפחה ברוכת

איש אשר כברכתו

מט, כח

כי הנפשות, כל אחת יש לה
בחינת המעלה. יש שמעלתה
כהונה ויש מלכות ויש כתר -
תורה ויש גבורה ויש עושר ויש
הצלחה. ונתכוון יעקב בנבואה
לברך כל אחד כפי ברכתו
הראויה לו - המלך במלכות
והכהן בכהונה וכן על זה הדרך;
ולא הפך המסילות. (אור החיים)

הצדיק רבי צבי-הירש מרימנוב היה כהן. לכן, כשבא אליו חסיד או כל אדם אחר מ'עמך ישראל' לבקש ברכה, היה מניח את שתי כפות ידיו הקדושות על ראשו ומברך אותו בכוונה גדולה ובאהבה אין-קץ בברכת-כוהנים.

מנהג זה נקוט היה בידו של רבי צבי-הירש. להוציא שני מקרים חריגים, ידועים, שבהם נמנע הצדיק מלברך את העומדים לפניו בברכת-הכוהנים. במקרה אחד הוא לא בירך אלא להפך. במקרה שני, במקום לאצול ברכה אחת, העניק הרבי... שבע ברכות.

המקרה הראשון אירע בעת שרבי צבי-הירש שהה בעיר ברודי. זוג צעיר, בבגדי חסידים, נכנס אליו. הוא בחלוק משי, והיא - מכוסה ברדיד עד מעל לעיניה. הגבר הגיש לרבי 'פדיון נפש' והתאונן כי הם כבר נשואים עשר שנים ועדיין לא נפקדו בילדים. הוא רוצה להתגרש מאשתו, כדין, אך היא מסרבת לקבל גט. לכן הוא מבקש מהרבי כי יברך אותם בכך זכר, וכשהברכה תתקיים ישוב השלום לשכון במעונם.

הביט הצדיק זמן מה בכני הזוג וכך אמר: "את אשתך אינני יכול לברך במאום. אני יכול רק לברך אותך שבקרוב תתפח כרסך...". בתוך כך סילק רבי צבי-הירש בתנופה משולחנו את דמי ה'פדיון' שהניח עליו הגבר.

עד מהרה התברר כי ה'משכילים' בברודי הם ששלחו את זוג הצעירים הללו - שכלל לא היו בעל ואישה - אל הרבי, על-מנת להתל בו ולשים ללעג וקלס את החסידים ורבותיהם. כשנודע הדבר לחסידים, החליטו כמה מביניהם ללמד את האיש לקח. הם הפליאו בו את מכותיהם, עד כי בטנו אכן דאבה ותפחה...

המקרה השני אירע ברימנוב עצמה.

היה זה ערב חורפי. החלון היחיד של חדר הרבי, בו הוא קיבל אנשים שביקשו את עצתו וברכתו, פנה אל הגג של המקווה. עשן לבן היתמר מארובת המקווה. קרן זהובה של שמש התגנבה לה פנימה והאירה את הקיר מול החלון, לא-הרחק מהמקום שבו תלוי היה שלט "שיוויתי" מאובק, מעוטר בציורי אריה, נשר, צבי ונמר, ומחרוזת של פסוקים בכתב סופרים. קור-עכביש נמתח בין מסגרת ה"שיוויתי" עד לתקרה. בפינת החדר, על שידה, עמדו בערבוביה מגדל-בשמים, גביע לקידוש, טלית-קטן והדסים. הרצפה רחוקה הייתה מלהיות נקייה. בכל פינה ופינה ניכר כי אין בבית רבנית. כבר למעלה משנה מאז התאלמן הצדיק והבית התנהל כספינה ללא משרוטים.

רבי צבי-הירש ישב על כיסאו, עיניו נתונות בספר פתוח, והגבאי הכניס מדי פעם בפעם אנשים שביקשו לראות את פניו ולזכות בברכתו.

הצדיק קרא את הפתקה פעם ועוד פעם. הוא השעין את ראשו על משענת הכיסא ושקע במחשבות. לפתע פרצה האישה בבכי. כבר למעלה משנה עברה מאז שבעלה נפטר. ילדים לא נולדו להם והיא עתה לבד בביתה

כשנעשה חשוך מעט הדליק הגבאי את הנרות בנברשת הנחושת שהשתלשלה מהתקרה.

אישה נכנסה לחדר. היא הניחה על השולחן את פתקתה בתוספת אי-אלו מטבעות כ'פדיון' ונסוגה לאחור ביראת-כבוד. הצדיק קרא את הפתקה פעם ועוד פעם. הוא השעין את ראשו על משענת הכיסא ושקע במחשבות. לפתע פרצה האישה בבכי. כבר למעלה משנה עברה מאז שבעלה נפטר. ילדים לא נולדו להם והיא עתה לבד בביתה, בודדה. מבקשת היא מהרבי ברכה לזיווג הגון.

הרבי שאל אי-אלו שאלות, חקר את האישה לשם אביה, מי היה בעלה והיכן התגוררו. לבסוף אמר לה: "יש לי בעבורך הצעת שידוך".

האישה עמדה קפואה, מחכה שהרבי ימשיך לפרט. אם אמנם הצעת שידוך כפיו, יש להניח כי תקף יאמר לה במי מדובר. אבל רבי צבי-הירש שתק. הגבאי התקרב אל השולחן. זהו דבר לא רגיל. ממתני נעשה הרבי שדכן?

"רבי", הפרה האישה את השקט המתוח בחדר, "הייתי רוצה בעל טוב, הגון, תלמיד-חכם. נשאר לי מעט כסף ודירה נאה. אשמח לשמוע את מי הרבי מבקש לשדך לי".

אחז הצדיק בזקנו ואמר, בטון שקט וללא מבוכה - "את עצמי..."

הדממה בחדר נהפכה רועשת. הגבאי נשאר נטוע במקומו. רבי צבי-הירש חזר לשותק. האישה

ילדים. לעיתים קרובות יצא לי להביא לשם את בגדי הילדים, שמטבע הדברים דורשים תיקון מעת לעת. אנשים אחרים היו משלמים בכמה פעמים את עלות החומרים ואת שכר העבודה של החייט. אבל שם, באותה משפחה, תמיד שילמו מיד, ועוד הוסיפו כמה פרוטות בעבורי, שכר הליכה.

"ביום שישו בצהריים, כבר היה הכול מוכן וערוך לכבוד השבת. הבית היה מצוחצח, מפה לבנה הייתה פרוסה על השולחן. גם החלות, היין, הגביע לקידוש - הכול עמד על מקומו. והאבא, יהודי של צורה בבגדי שבת, ישב ליד השולחן וקרא בקול ערב את פרשת השבוע. הרגשתי ממש את ריח השבת הקדושה באוויר. ואז נשאתי בליכי תפילה חרישית: הלוואי אזכה, כשאגדל, להיות חתן בבית כזה".

הרבי עשה אתנח קל בטרם המשיך.

"והנה נראה כי תפילתי נשמעה ונתקבלה במרומים. אישה זו, היא אחת מבנות אותה משפחה. כך התברר לי מתשובותיה לשאלותי על הוריה ועל מקום מגוריה. נראה כי מה' יצא הדבר. הבה אפוא נשתה 'לחיים' לסימן-טוב ולמזל-טוב. ייתן ה' שיהיה זה קשר של קיימא ושנוכה להקים יחדיו דור ישרים מבורך".

לא חלף זמן רב והצדיק רבי צבי-הירש מרימנוב עמד תחת חופה עם אותה אלמנה וקידש אותה

ספרי איכות לכל המשפחה
להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: 03-9600770

זלמן רודמן
להתרגש, להחכים, ליהנות.

היה נותן בהם סימנים

יוסף ארנפלד

לרגל סיום הש"ס בדף היומי, מספר מייסד שיטת הסימנים, הרב יהושע שמידט ראש ישיבת ההסדר 'נחלת יוסף' בשבי שומרון כיצד נולד הרעיון וצבר תאוצה עד שהגיע לאלפי לומדי גמרא שנעזרים בה דבר יום ביומו. המטרה הגדולה היא להקיף את לימוד הגמרא מרישא ועד גמירא ולייצר גאוות יחידה תורנית בציבור הציוני-דתי

לפני כשנה פגש הרב יהושע מרדכי שמידט, ראש ישיבת ההסדר 'נחלת יוסף' בשבי שומרון ראש ישיבה אחר. שאל ראש הישיבה את הרב שמידט: "כיצד מתמודדת ישיבתך עם רפיון הלימוד בתקופה של סוף הזמן?" והוסיף ושיתף אותו רב ואמר: "האווירה אצלנו נחלשת, כמו בהרבה ישיבות, יש בחורים שהולכים לישיבות אחרות בסוף הזמן כדי להתחזק". הרב שמידט לא הבין על מה הוא מדבר וענה: "סוף הזמן אצלנו זו התקופה הכי טובה בשנה. התלמידים עושים סיומי מסכת, אחד אחרי השני". אחרי חצי שנה השניים נפגשו שוב. "בזכותך, סוף הזמן שלנו התהפך 180 מעלות. שחררנו את התלמידים ללימוד עצמי בעיון ובקיאות וכל הזמן יש אצלנו סיומי מסכת שיוצרים שמחה גדולה", סיפר לו אותו ראש ישיבה בהתרגשות.

כבר בתור בחור בישיבת ניר בקריית ארבע לפני שנים רבות, ראה הרב שמידט שהרבה בחורים עוזבים את עולם התורה, מתוך הרגשה שלא יוצא להם מזה שום דבר. בהמשך הבין הרב שמדובר בתופעה רחבה שמתרחשת גם בישיבות נוספות. "חמש שנים הם למדו בישיבת הסדר או גבוהה, סוגיות בעיון ובקיאות, אבל לא ממש זוכרים. בחורים מרגישים שלא נשאר להם שום דבר ביד, אז הם עוזבים את הלימוד. בעולם המעשי בונים בניינים, יוצרים פרויקטים. רואים תוצר מוחשי. לעומת זאת, אחרי לימוד בישיבה במשך מספר שנים, יודעים רק קטע פה וקטע שם. ואז בחור שואל את עצמו 'מה יוצא לי מזה?'".

עוגת יום הולדת לסיום פרק גמרא

ההבנה שאליה הגיע הרב שמידט הייתה שהדבר נובע מהעובדה שאנשים פשוט לא זוכרים את הלימוד שלהם. "לפעמים השיעורים לא מסודרים מספיק או לא מובנים. לפעמים שיעור העיון הוא ברמה גבוהה מידי ולא מדבר לכל הבחורים". שינוי שורשי בתפיסת הלימוד וחשיבות זכירת הלימוד עמד בייסוד הקמת הישיבה בשבי שומרון לפני כעשרים שנה. "ולכן כל סיום פרק הייתי קונה להם עוגת יום-הולדת", הוא נזכר בחיך. "הייתי יושב בכיכר ומאתגר אותם מי יכול בתוך דקה וחצי לחזור על ה'שקלא וטריא' של הדרף. הם שתקו במבוכה וקצת גיחכו, אז נתתי להם מספר דוגמאות להמחשה. הבחורים ראו שזה אפשרי והתחילו לעשות זאת בעצמם".

הצעד הבא היה נתינת סימנים מתוך הסוגיות בגמרא, מתוך מספר הדרף כדי להקל על הזכירה. "מאיפה בא לי הרעיון, עד היום אני לא יודע", הוא מודה. "אולי הארה משמיים. התחלתי לעשות סימנים על דפי הגמרא וראיתי בזה סיעתא דשמיא גדולה מאוד". לא רק בישיבה תפסה השיטה, אלא במשך הזמן היא צברה תאוצה, כך שכיום ישנם אלפים רבים בארץ ומחוצה לה שנעזרים בה. "פונים אלינו כל הזמן", מוסיף הרב שמידט. "רק היום מנהל הישיבה עדכן אותי שפנה אליו תושב רעננה שלומד עם הבן שלו את שיטת הסימנים והודה על כך".

זה מתאים גם ללומדי דף היומי, או רק לעולם הישיבות?

"הפוך. אם הסימן הוא חזק אנשים מתחברים אליו וזוכרים אותו היטב לאורך זמן. כמו למשל הגמרא במסכת כתובות בדף ס' שמדברת על אישה מיניקה. סימן הדרף הוא 'סימילק', אנשים עד היום מגיבים שהם זוכרים. כך גם דף ס"ו בכתובות, מדבר על אשה שעושה באתו הזמן מספר פעולות יחד. הסימן הוא 'סופר וומן'. בדף היומי לומדים כעת מסכת ברכות. הסימן של דף ז' - זעמו של הקב"ה או 'זמר' - לכבוד השיר המפורסם 'תניא' של אברהם פריד שנמצא בדף. דף ח' - זה חתונה; מצא או מוצא". הרב ממשיך

הטובה שיש להם משהו גדול ביד. צריך להתמודד עם העולם הרחב שמייצר כל מיני מעמדים, ושלעומתם לכאורה התורה נראית קטנה וזניחה. אם בכיתה סיימו מסכת ועושים מזה אירוע גדול, סעודה גדולה עם רב גדול ועושים מזה וואו, הרי שגם הבחורים יבינו שזה וואו. אישית הוזמנתי לכמה מעמדים כאלה. גם בחנתי אנשים על פי השיטה שלי איפה כל דבר נמצא. למעלה או למטה - ממש הצגה שלמה ועושה מזה עניין. כמו שעשו עניין מסיום הש"ס ברף היומי, אנחנו רוצים להכניס גם לשיבות התיכונות והקטנות את האווירה ולעשות מזה עניין גדול ובכך לגרום לגאווה יחידה בידיעת התורה".

הרב שמידט מדגיש כי השאיפה שלו היא לגדל בדרך זו דור של תלמידי חכמים. "שבבתי הכנסת בין מנחה לערבית לא ילמדו רק תניא, חסידות וליקוטי מוהר"ן וספרי אמונה אחרים שהינם כמוכרן ספרים חשובים עד מאוד, אלא נראה גם חברותות של בחורי ישיבה בבין הזמנים ובשבתות חופשיות לומדים גמרא, רש"י ותוספות. על ידי כך ניצור דור של תלמידי חכמים שחסר לנו כל כך בציבור", הוא מבקש. "הזיכרון מהווה חלק חשוב מהחיבור לגמרא. העברתי שיעור באחת הישיבות הקטנות, ושאלתי את התלמידים איזו מסכת הם לומדים, והשיבו שמסכת סוכה. שאלתי אותם מהם שבע-עשרה הפעמים בהן כתובה המילה 'מעשה' במסכת והם לא ידעו. אני אוהב לספור דברים מושגים, תנאים ואמוראים. זה חלק מהסימנים שלי".

הסכמות רחבות מכלל גדולי ישראל

את חוברות שיטת הסימנים מעטרות הסכמות מגדולי ישראל מכל העדות והחוגים בהם הרב מרדכי אליהו זצ"ל, האדמו"ר מנדבורנא זצ"ל, יבלד"א הרב דב ליאור שליט"א, הרב יצחק יוסף, הרב מאזוז, הרב יעקב אריאל והאדמו"ר מצאנז - שכתבו עליהן כולם הסכמות נלהבות. הרב שמידט הולך מידי פעם לטישים בצאנז ומקבל הזמנות לחתונות ובר מצוות. "קבלתי מכתב מהאדמו"ר, חשבת שמשמא עוד הזמנה לחתונה. פתחתי את המעטפה וגיליתי מכתב ברכה ליציאת הספר, הופתעתי. האדמו"ר מצאנז התלהב מהספר כי גם הוא אוהו מהרעיון להקיף את הש"ס".

הקשרים הענפים של הרב שמידט עם גדולי ישראל בציבור החרדי נחשבים לתופעה ייחודית. כך למשל, בינו לבין האדמו"ר מנדבורנא זצ"ל היה קשר אישי וחם שאף בא לידי ביטוי בהשתתפות שלו במספר שמחות נישואי ילדיו של הרב שמידט. בביתו ביישוב שבי שומרון אירח הרב את האדמו"ר מנדבורנא אלעד, האדמו"ר משומרי אמונים אשדוד, האדמו"ר משאץ ויזניץ, האדמו"ר מראחוב, האדמו"ר מביאלא אוסטרווא, והאדמו"ר מזלאטשוב. "פשוט להכנס לאדמו"רים ולהתחבר אליהם", הוא מגלה את הסוד, "הרעיון

ומספר כי את השיטה בפועל מיסדו תלמידי הישיבה. "התלמידים הוציאו את החוברות הראשונות בפשטות יחסית, ברגע שהם דחפו הלכתי עם זה עד הסוף". עד היום הוציאה הישיבה עשרות אלפי חוברות שחולקו חינם אין כסף, כשבהמשך צפויים לצאת גם ספרים על סדרי ברכות, נשים, נזיקין ובקרוך קדשים.

"לאחרונה אמרתי לכמה גבירים שהגיעו לבקר בישיבה שהם יכולים לשבת בבית ולתרום לשיטת הסימנים, ואחרי מאה ועשרים ושנה, גם כשיגיעו לשמיים ויגידו להם שהם למדו 30 אלף דפי גמרא. הם בקושי פתחו דף גמרא מימיהם אז לא הם הבינו מהיכן מגיעים אותם דפי גמרא, כך שסיבירו להם שבזכות תרומתם לשיטת הסימנים, אנשים זוכרים עשרות אלפי דפי גמרא שעומדים לזכותם. אחת הסיבות שגם בציבור החרדי מתחברים לשיטה היא בשל העובדה שהיא ללא שמץ פוליטיקה, אלא תורה נטו".

היעד: הצמחת תלמידי חכמים של הדור הבא

מבחינתו של הרב שמידט שיטת הסימנים היא רק נקודת ציון בדרך למטרה המרכזית של הישיבה: הצמחת תלמידי חכמים של הדור הבא. "לפני מספר שנים ישב אצלי אברך שלמד בישיבות נחשבות. הוא הרגיש יובש ורצה לעזוב את הלימוד. נתתי לו כמה כלים: רצון לזכור, להקיף ולעשות סימנים. המלצתי לו לקחת מסכת קטנה ללימוד, כי ברגע שאדם לוקח מסכת קצרה, הוא מקיף אותה ומסיים אותה וזה מעניק לו הרגשה טובה. ישנם מספר ר"מים בישיבות תיכונות שאני נמצא איתם בקשר שמלמדים מסכתות ישיבתיות כמו קידושין ובבא בתרא ומספיקים רק כמה פרקים, כך שהתלמידים לא מסיימים מסכת והבחורים מרגישים שיצאו בלי כלום. המלצתי להם להגדיר סיומי מסכתות כיעד. זו עצה שגם ה'כרם יהושע' כותב. לקחת מסכת קטנה ולהקיף אותה, זה נותן לאדם הרגשה טובה שסיים".

את עניין הקפת המסכת ולסיימה הוא קיבל ממורו ורבו, הגאון הרב דב ליאור. "למדתי מסכת פסחים בסוגיא של 'כהן גדול' עם ענייני טומאה וטהרה. שאלתי את הרב ליאור אם לדלג, אך הוא פסק שיש עניין להקיף את כל המסכת. העובדה שעורכים מעמד מכובד לכבוד סיומי מסכת בפרט וסיומי ש"ס בכלל, מדרבנת ומעוררת מוטיבציה בקרב אנשים רבים להתחבר ללימוד דף הגמרא. כמו שאצל הבעלי בתים בעולם הרחב זה כך, גם בעולם הישיבות".

העצה שלו היא לקחת מסכת קטנה כמו מכות או חגיגה, לקיים מעמד מכובד ולהביא רב גדול. "זה מחזק אצל אנשים את ההרגשה

הוא להתחבר לכולם". כשהרב שמידט הגיע לקבל הסכמה מהרב חיים קנייבסקי, הוא התקבל אצלו בחביבות יתירה. קרוב לשתי דקות, זמן שנחשב לנצח אצל פוסק הדור ישב אצלו הרב שמידט, התעניין בשיטה והתפעל ממנה. "אתה צריך להוציא חוברות גם על הירושלמי", ביקש ממנו הרב.

לא רק לאדמו"רים חסידיים הוא מתחבר, אלא גם לצדיקים ומקובלים דוגמת הרב לאון לוי זצ"ל, רבי עמוס גואטה, הסבא מנתניה הרב יוסף שוורץ זצ"ל - שהישיבה 'נחלת יוסף' אף נקראה על שמו לאחר פטירתו. "הייתה לו אהבת ישראל אמיתית", משתף הרב שמידט. "ערכתי חופה בחתונה של תלמיד ופגשנו בחוץ בחור עם גופיה ומכנסיים קצרות, כולו מעוטר עגילים. עם הלבוש האדמו"רי שלו, הסבא חיבק אותו ונישק אותו. זאת נקודה שלקחנו על עצמנו להמשיך".

חיבורים כלל ישראלים

עניין מרכזי אצל הרב שמידט הוא החיבורים. לכן בישיבת 'נחלת יוסף' לומדים מכל הספרים. כך למשל, על אף האופי החסידי של הישיבה בכל ערב מתקיים אצלו בבית שיעור בספר 'נפש החיים' של רבי חיים מוולאז'ין. "לא מעט אנשים לומדים תניא ונפש החיים ומחפשים את החילוקים ביניהם, אצלנו מחפשים את החיבורים", הוא מחיך. "אנחנו לומדים גם 'מוסר אביך' של הרב קוק. באחת הפסקאות הוא מתייחס לחשיבות ההתפעלות, אך מדרגיש שרוב הזמן צריך להיות ביישוב הדעת. כלפי מה כווננו דבריו של הרב קוק?", עונה הרב שמידט, "כלפי תנועת המוסר של רבי ישראל סלנטר שהשיטה שלו הייתה התפעלות.

לאדמו"ר האמצעי יש קונטרס שלם על ההתפעלות. אדם יכול להיות בקיא בכל כתבי הרב קוק ורופון, אבל אם הוא לא למד ספרים אחרים, הוא לא ידע למה הוא מתכוון".

ההשראה של הרב שמידט מגיעה ממורו רבו הרב דב ליאור, שיחד עם הרב עובדיה יוסף זצ"ל קיבלו את הציפון הגבוה ביותר בלימודי דיניות. "לראות את הגדלות והעמקות שלו זה המוסר הגדול ביותר". מבחינת הרב, אחד הדברים שהוא רוצה להעצים בציבור הדתי-לאומי הוא גאווה יחידה. "בקשתי מהמשמש של הרב ליאור להוסיף לו את התואר 'הגאון'. בציבור שלנו צריך שתהיה גאווה יחידה - יש לנו גדולי תורה ואנחנו יכולים לפתח גדולי תורה רק אם נעצים את התלמידים בהרגשה הזו שהם יכולים לגדול בתורה ונגדל אנשים שבקייאם בש"ס ובפוסקים. חסידות ואמונה זה חשוב, אבל לא מספיק. הרב ליאור סיפר לי שבתקופתו בישיבת מרכז הרב למדו ביום ארבעה דפי גמרא עם רש"י ותוספות. הרצון הוא לייצר גאווה יחידה ולפתח אנשים שיהיו בקייאם בש"ס ופוסקים וליצור אווירה של גאווה יחידה, תוך חיבור לכולם, ועבודת ה' בחיות ובקדושה".

הרב שמידט קובל על כך שרק בציבור החרדי משקיעים בהעמדת תלמידי חכמים של הדור הבא. "חלק גדול ממגידי השיעור בכתיב הנכסות, גם בציבור שלנו, הם חרדים", הוא מחדד. "גם בדור הבא יהיו בוודאי קצינים ורופאים מהציבור שלנו, אבל הרבנים יהיו מהציבור חרדי, שישלחו את התלמידים לישיבות חרדיות. אנשי החסד יהיו מהציבור החרדי וממילא כולם יתחברו אליהם. תקטן

השפעתה של הצינונות הדתית, ולכן אנחנו חייבים לגדל עולם של תורה עוצמתי וחזק תוך שמירה על הערכים והעקרונות שלנו-עולם של תורה שבו אנשים יישבו וילמדו במשך שנים - זאת אחריות ציבורית, של כולנו, לגדל תלמידי חכמים".

מה לגבי קרן 'אחד לאחד' שתומכת באברכים בצינונות הדתית?

"בוודאי שלדאוג לאברכים זה דבר גדול, אבל צריך לדאוג גם לישיבות. צריך לקחת גם בחורים פשוטים ולגדל אותם. זאת בדיוק המחלוקת בין רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה. רבן גמליאל אמר שתלמיד חכם שאינן תוכו כבדו, לא ייכנס ורבי אלעזר בן עזריה אמר שכולם צריכים להיכנס - זה מובא במסכת ברכות דף כ"ח עמוד א' - סימנך - כניסה חופשית. אני טוען שכולם צריכים להיכנס לבית המדרש. בציבור שלנו, ישר שולחים בעלי כיפה קטנה למכינה, ואם הכיפה גדולה יותר אז לישיבת הסדר ורק אם הבחור רציני לישיבה גבוהה. בציבור החרדי מבינים שאפשר לקחת בחור עם כיפה קטנה ולהפוך אותו לראש כולל".

לשיטת הרב, כל רב בית כנסת ציוני-דתי צריך להקים בו כולל קטן, לקנות מכונת כרד ולפתוח שיעור לילדי השכונה ולהקים מדרשה לבנות. "העניין הוא שהציבור בכללותו יידע שתורה זה לא רק בציבור החרדי. אחד הרבנים החשובים בצינונות הדתית סיפר לי שהיה כטיש אצל אחד האדמו"רים וראה שם במזרח גבירים חובשי כיפות סרוגה. הוא שאל אחד מהם מה עושים שם. 'אנחנו תורמים

של האדמו"ר, הייתה התשובה. 'למה אתם לא תורמים לי?', הקשה עליהם הרב, 'כי פה התורה', הם ענו. אם נעשה סקר בציבור הדתי והמסורתי, כשצריך ברכה למי הם הולכים? כמה כבר הולכים לרבנים בציבור שלנו לקבל ברכה? הוא תוהה.

מסופר על תלמיד שניגש אל רב חשוב בצינות הדתית וביקש ברכה, ענה הרב: "מה, אתה תפוח?!", והשיב את פניו בשלילה אך בחיך. הרב שמידט מסכים שצריך להקנות את ההרגלים הללו גם בקרב הרבנים עצמם, שהרבנים עצמם יברכו באהבה ובשמחה כי יש עניין לברך יהודי בשמחה ולהעניק לו ביטחון והברכות פועלות במציאות ועל ידי כך יותר אנשים יבואו לקבל ברכות. "כשבקשתי מהמשמש של הרב ליאור להוסיף לו את התואר 'הגאון', בוודאי שזה גם השפיע עליו בעצמו. הרב צבי יהודה כתב על הרב ליאור 'הגאון שר התורה', כשהוא היה 'רק' בן ארבעים וחמש. אז מה הוא היום? אנחנו צריכים להתחיל להגדיל את הרבנים שלנו".

רב דתי עם ג'ינס וסנדלים?

"הייתי פעם במועצת גדולי התורה ואחד האדמו"רים דרש שהרב דב ליאור יגיע אליו. שאלתי אותו 'אתה יודע בן כמה הרב ליאור? בן שמונים?! הוא ממש הופתע. הוא היה בטוח שהרב ליאור הוא בחור צעיר עם ג'ינס וסנדלים. 'אתה יודע שהרב ליאור והרב עובדיה קיבלו אותו ציון במבחני הדיינות? אתה יודע שהרב ליאור בקיא עצום בש"ס, ראשונים ואחרונים'. הוא נדהם והבין שמדובר בגדול דור והוא זה שצריך ללכת אליו. אם לנו תהיה כזו גאוות יחידה גם הציבור החרדי יעריך את גדולי התורה שלנו".

הרעיון הוא שכל אחד צריך למצות את היכולות שלו בעולם התורה, לכן בישיבה ישנו מסלול הסדר למעוניינים להתגייס לצבא. "אחד התלמידים למד שנתיים בישיבה והתלבט אם להתגייס או להמשיך ללמוד. עניתי לו שיתגייס והיום הוא קצין מצטיין בצנחנים. אני מכונן את האנשים למצות את הכוחות שלהם ולהיות הטובים ביותר בכל מקום בו הם נמצאים", מבהיר הרב שמידט. "גם אני הייתי בצבא, למרות שבתור בחור הייתי לומד הרבה שעות ביום. יש אנשים שעשו צבא והם גדולי תורה, זה לא חייב להיות בסתירה. אנחנו מחנכים להיות גדולי תורה וגם בצבא למצות את הכוחות שלהם. כמו שבצבא לא כולם הופכים לקצינים כך גם בישיבה. אנחנו צריכים להתמקד בזה שאדם צריך לגדול בתורה ולייצר את האווירה הזאת".

חלק מהאווירה עליה מדבר הרב שמידט באה לידי ביטוי ב'טיש' שהוא עורך בביתו מידי ליל שבת מזה עשרים שנה. "טיש חצי חסידי חצי ליטאי", הוא מגדיר את הקונספט המחויך. "בחצי הראשון עושים 'לחיים' על מגוון משקאות חריפים משובחים, שרים שירי דבקות ורוקדים. בחצי השני יש בין חמישה לעשרה סיומי מסכתות. כשבת האחרונה היו כאן בחורים משייכות בית א-ל ומרכז הרב, ולאחריהם הם אמרו לי שקיבלו כוחות לחצי שנה. הם לא האמינו שיש אצלנו בחורים שבקיאם בצורת הדרך. באים חבר'ה מרעננה שסיפרו לי שהגיעו לכאן במקום ללכת לטישים של אדמו"רים. מגיעים גם ילדים מהקהילה שמקבלים ממתקים. זה טיש מושקע שנותן לאנשים הרבה כוחות. בזכותו יש אצלנו בישיבה חבורה שסיימה ש"ס, חבורה נוספת שסיימה כבר מספר סדרים".

מעבר לטיש הקבוע בליל שבת, מקיימים הרב שמידט והישיבה מזה חמש-עשרה שנה גם אירועי שמחת בית השואבה והקפות שניות שמושכים אליהם קהל רב מיישובי אחרים. "אני רוצה ליצור תרבות תורנית אמיתית. טיש זה תרבות, הלכנו פעם לסיום קורס בשריון של הבן שלי, זה היה אירוע מרשים עם אלפי אנשים. צריך לייצר אירועים תורניים בגדלות". מעניין לציין כי ללימוד בישיבת 'נחלת יוסף' מצטרפים גם נערים מכיתות ז-ח, בני היישוב שבי שומרון שבכל יום כולל בין הזמנים לומדים עמוד גמרא ומספיקים בשנה שמונים וחמישה דפים ומקבלים ציפורים.

מעבר ללימודי הגמרא, חסידות ואמונה, בישיבה מקפידים גם להקדיש נתח מהלימוד לטובת ענייני ארץ ישראל. "פעם דרשתי באחת הישיבות בענייני ארץ ישראל. אחד הרבנים שאל אותי מדוע

דרשתי דווקא בנושא זה והשבתי לו שהרב חרל"פ כתב ש'כשם שתפילין אסורות בהיסח הדעת, כך ארץ ישראל אסורה בהיסח הדעת', ואם 'האבני נור' כתב על מצוות יישוב ארץ ישראל תשובה ארוכה, כנראה שזה נושא חשוב", קובע הרב שמידט ומסביר שאם לא לומדים תורת ארץ ישראל לא מחוברים לארץ ישראל ובקלות יוצאים לטייל בחו"ל כל הזמן. "צריך ללמוד את הסוגיה ולהבין למה לעלות לארץ, האם יש מצווה לעלות לארץ, מה מעלתה של ארץ ישראל ועל זאת הדרך. כשאומרים בתפילה 'ולירושלים עירך ברחמים תשוב' למה מתכוונים? למדרחוב? הרב קוק כתב שצריך לצפות לישועה כמו אדם שחופר מנהרה כדי לברוח מבית הסוהר".

בישיבה לומדים בנושא זה בעיקר את הספר 'אם הבנים שמחה' של הרב טייטל הי"ד ונעזרים בספר 'נחלת יעקב' של הרב יעקב זיסברג, ראש המכון למורים בקרני שומרון שזכה שכתבו נגדו חוברת במאה שערם. "חשוב שנדע מה הדרך שלנו בצורה מעמיקה", הרב אומר. "למד אצלנו בחור שיצא עם בחורה שהגיעה מהציבור החרדי. ראש המדרשה שלה ביקש להיפגש עם הבחור לצורכי כירור כדי לתהות על קנקנו. בשתיים-שלוש שאלות אפשר להפיל בחורים מהציבור שלנו, שאלות על שלושת השבועות וכדומה. בגלל שהוא למד אצלנו בישיבה את הספר 'אם הבנים שמחה', הוא הופתע לגלות שהבחור בקיא בהשקפתו כדבעי".

לסיום, אומר הרב שמידט כי "עיקר הנקודה לדעת להעצים ולגדל את הילדים והתלמידים שלנו בכל התחומים ובמיוחד בתחום לימוד התורה, גמרא ש"ס ופוסקים, ומתוך כך תגדל גאוות היחידה של הציבור הדתי לאומי והשפעתו על כל עם ישראל בערים, בהתיישבות בפריפריה ובקהילות בתפוצות".

תחילתה של תנועה דתית-לאומית?

אהרן חברוני

הנושאים המרכזיים הנידונים בקורסים הללו פותחים בהגדרת המצווה, משום שהפעולה אינה פעולה אורחית, אלא קודם כל שליחות של קודש. לאחר מכן נדרשת העמקה והטמעה של האידיאל לקרב רחוקים. לא פשוט להסיט את המבט לשדה מערכה חדש, ויש צורך לטעת אמון ביכולות שלנו ובהיתכנות לחולל שינוי. ובסופו של דבר יש צורך לבנות כלים ממשיים כדי להתמודד עם המציאות המורכבת שאותה מבקשים לשנות.

"בסיומו של כל קורס אנחנו מקפידים לקבל משובים כדי ללמוד ולהשתפר" אומר זעירא, "וכשאתה קורא את הדברים, אתה מפנים את זה שיש תביעה עמוקה מאוד לפעול, אבל אין מספיק אמון בעצמנו ובכוחות שלנו, ואחד ההישגים החשובים הוא שהאמון הזה הולך ונבנה". כך כתבה משתתפת במרתון 'שמיני של חנוכה': "היה כיף, ממלא, מעצים ומרחיב את הדעת, עזר לצאת מהקטנות ולהיכנס לתפיסה של גודל, תעוזה ועוצמה. גרמתם לי להאמין בעצמי". או כפי שכתבה משתתפת אחרת על תוכנה מאחת ההרצאות: "לפתוח את הבית, אבל כפי שאני מסוגלת, ולתת את כל הלב. למדתי שלהכניס רחוקים הביתה זה הכי מקרב, ולא לשכוח לתת לאורחים להיות חלק משולחן השבת - זה פותח אותם לאחריות לעצמם".

אם התורה לא מחיה אותך, לא מרגשת אותך ולא ממלאת אותך באושר, אתה לא יכול להעביר את הרטט הזה הלאה

סדר היום בציבור הדתי לאומי

"הרבה עוסקים אצלנו בתופעת הדתל"שים" אומר זעירא, "הגיעה השעה להכיר בכך שהציבור שלנו חי מאז ימי גוש קטיף ללא סדר יום שמחיה אותו. בתרבות שלנו אנחנו שייכים לכלל ישראל, וכשאין לנו לאן להוביל את האחריות הזו בדרך של קדושה, אנחנו הולכים למכנה המשותף הנמוך. הרעיון הגדול של תנועת הקירוב הוא שהוא מחייב אותנו לחיות את התורה באופן מודע ולא רק כמצוות אנשים מלומדה. אם התורה לא מחיה אותך, לא מרגשת אותך ולא ממלאת אותך באושר, אתה לא יכול להעביר את הרטט הזה הלאה. לכן ההתחברות לשליחות הזו תשנה אותנו בכל כך הרבה מובנים, ויבוא יום ולא נצליח להבין למה נדרשנו לכל כך הרבה שנים כדי לעסוק בזה".

בינתיים ישנן פניות שונות להביא את מרצי ראשי יהודי לדרום, כמו גם להכשיר בחורים ובחורות רבים הנמצאים ממילא בקשרים עם העולם החילוני. "קירוב נעשה רק ברמה האישית. אם כל אחד ואחת ידאגו רק ליהודי אחד או ליהודיה אחת, כמה אור וטוב נוכל להביא לעם ישראל!" חותם זעירא.

על כורחנו נשאבנו לשנה פוליטית מאוד שעדיין לא הוכרעה, וזו מציפה תכנים ומידות שהיו כבושים ונסתרים מן העין, בשל הבהילות להביא קולות. חלק מהם בלתי נסבלים ואף אנטישמיים ממש.

קל לעסוק בפוליטיקה ולהשתעשע בניתוחים ובפרשנויות, כשאין לנו באמת מה לעשות חוץ מלשלשל מעטפה בעוד שלושה חודשים. אבל הדבר הנכון והקשה יותר הוא להכיר בבעיה האמיתית ולהיות מוכנים להתמודד איתה.

מאה שנות ניתוק מיהדות עשו את שלהן, וכך מאות אלפי יהודים חיים ללא מושג של ממש ביחס ליהדותם, כאן בארץ שלנו. הם לא אשמים בכך, אבל זהו המצב - נוצר כאן דור שבאמת אין לו מושג. אנחנו לא בוחרים את התפקידים שלנו וגם לא את השיבוך שלנו ברצף ההיסטורי היהודי, אבל מסתבר שאם אנחנו חיים בדור הזה, קירוב יהודים לתורה - הוא תפקידנו.

התופעה המרגשת של אמנים שמתחילים להתבטא בחופשיות ובהזדהות עם יהדותם, לא צמחה סתם כך מאלוהיה. קדמה לכך עבודה קשה ומסורה של אנשים שטרחו להביא את היהדות אל קדמת הבמה: בספרים, בסמינריונים, באינטרנט ובבתים יהודיים לסוגיהם. זה מאוד משמח אבל הדרך עוד ארוכה.

איך נוצרת תנועה אמיתית?

ישראל זעירא שהקים את ראשי יהודי לפני למעלה מעשרים שנה, סבור שאנחנו בתחילתה של תנועה גדולה שתלך ותתעצם עם הזמן. "איך אתה יודע שאתה מניע תנועה אמיתית? כאשר רואים את ההתלהבות ואת ההתגייסות לנושא מסוים, וכאשר אתה מתחיל לקבל פניות ממקומות שונים המבקשים גם הם לקחת חלק. זה סימן שאין כאן שיגעון של קבוצה קטנה, אלא תוכנה משותפת שאתה בסך הכל שופר שלה". קבוצות ההודעות שקמו בכל קורס שערכה תנועת ראשי יהודי מחברות מאות אנשים במצטבר שמבקשים עצה, הדרכה או שותפות במיזמים שהם יוצרים במקומות שלהם. "זה פשוט מרגש לראות את ההתחלות המהוססות האלה שהופכות למעשים של ממש בשטח", אומר זעירא, "ולחשוב שאנחנו לא מתחילים אפילו למצות את הכוח האמיתי הקיים בציבור הדתי-לאומי, מה שאומר שיש מרחב השפעה אדיר שמחכה לנו".

החבר מהמילואים שואל שאלות? השכנה מתעניינת ביהדות? ראשי יהודי זאת התשובה! 03-5255355 ry@neto.net.il

מבצע על ספרי הרב קוק
ללמוד הרב קוק ולהבין

7 ספרים רק ב-299 ₪
כולל משלוח עד פתח הבית

מארז ספרים "הגיע הזמן"
הקואליציה של מיליונים!

8 ספרים רק ב-389 ₪
כולל משלוח עד פתח הבית

ראשי יהודי | אמונה • אקציה • זרקה | לפרטים: 052-5665005, 02-6791122 | www.roshy.org
התרומו לראשי יהודי מוכרות לצרכי מס. הקישו בגוגל: "תורמים לראשי יהודי" או בטלפון 052-5665005

רוֹאֵה רְחוֹקָה

המתורה שלי

את יד יקיינו על ראשו.
אמר יוסף: "אבא! מנשה הוא הבכור. שים את יד ימין שלך על ראשו".

ענה לו יעקב: "בני היקר, אני יודע הכל. גם דברים שאמרה חושב שאני לא יודע – אני בטוח יודע. אמר חושב שאני לא יודע מה עשו לך האחים שלך? אני יודע. אבל אני רואה חוסר. אני רואה שמשני הבנים שלך יצאו מנהיגים גדולים, אבל מאפריי הבנים שלך יצאו גדולים יותר. מספיק. ונלך יהושע ברוךנו, שיעצור את השמש והירח כאשר ילחם בעמי כנען. מספיק גם יבוא בעתיד משיח בן-יוסף".

(על-פי פיראשית רבה פרשתו סח, צו)

יעקב שכב בפטרת. הוא היה חולה וחלש. אבל כשאמר לו שיוסף בא, התחיה יעקב והתישב על הפטרת.

יוסף העמיד את שני בני מולו. את מנשה, הבכור, העמיד מול יד ימין, היד הימנית, של אביו, ואת אפריים, הצעיר, העמיד מול יד שמאל של יעקב. "הנה, אבא, הבנים שלי עומדים מולך ומחכים לברכות שלך", אמר לו יוסף.

אבל יעקב עשה דבר מוזר: הוא הושיט את ידיו באלכסון, כל אחת לפנוי השני. יד הימנית הונחה על ראשו של אפריים, הצעיר, וידו השמאלית הונחה על ראש מנשה הבכור.

יוסף החל לדאג. הלא הוא ראה על גופו מה יוכלו לגרם מנאה ביו אחים. עכשו מנשה, הבכור, עלול לקנא באחיו הצעיר, אפריים, על שיעקב העדיף לשים

יעקב עמד והתפלל: "רובנו של עולם, פשעויע וזנו של אדם למות, הוא מת פתאום, ואינו יכול להתכונן. הוא לא מספיק לתת הוראות לבניו או לסדר דברים. מן הבקשה לאדם שיקו שהוא עומד למות".

אמר הקדוש-ברוך-הוא ליעקב: "בקשה יפה בקשתי, ואתה תהיה הראשון לקבל אותה. מעכשו אני נתון לאדם את הסתלה, ולפני מותו הוא יהיה חולה וידע שעליו להתכונן".

אברו שנים. יעקב נעשה זקן מאוד. כל החיים היה אדם פרא וחזק ולא ידע סתלה. פתאום נעשה חולה. הבין יעקב שעמד מעט יעזב את העולם.

פאשר יוסף שמע שאביו חולה, בא לבקר אותו, והביא אתו את שני בניו, מנשה ואפריים. הוא ראה שיקפלו את הברכות הנפלאות של יעקב.

התוועדות
התוועדות

הרב יואל כהן, 'החוזר' של הרבי מלובביץ'

תמימות מנצחת

עסקה לילית של מיליון דולר < עדיף לעבוד עם הידיים מלעבוד עם הראש < מדוע קל יותר לשמור על טהרת המחשבה מאשר על טהרת הלשון < איך נפתרים מ"בליטות", ולאיזה חסיד לא היה מזל?

ואתו לעבודה הקודמת. הדוד לא ממש הבין למה ר' חיים משה רוצה לחזור. הוא שאל אותו למה הוא רוצה דבר כזה, הרי עכשיו התנאים שלהם הרבה יותר טובים.

ר' חיים משה ענה לו: נכון, עכשיו טוב יותר, בעוד העבודה הקודמת דרשה מאמץ פיזי, אבל היתה לה גם מעלה מסוימת - אז רק הידיים שלו התאמצו ואילו הראש היה פנוי לחשוב ולשנן בעל-פה תנאי ומשניות. לעומת זאת, עכשיו הראש שלו תפוס. הוא צריך להשגיח ולשים לב למה שקורה סביבו, והוא לא יכול לחשוב ולחזור על שום דבר.

החסיד ר' פיניע אלטהויוז היה אוהב להתבדח, ופעם הסביר איך ר' חיים משה הצליח להישאר בתמימותו בשונה מכולם. בלובאוויטש היו תלמידים רבים שבזמן שלמדו שם היו שקועים בענייני חסידות ומרוממים מענייני העולם, אבל בדרך כלל אחרי שהתחתנו נאלצו מטבע הדברים להתעסק גם עם ענייני העולם והעולם קצת השפיע עליהם. ואילו ר' חיים משה נשאר במצב שלו כפי שהיה בלובאוויטש, גם אחרי שהתחתן. ר' פיניע הסביר כי ר' חיים משה "סובל" מבעיית שמיעה, הוא לא שומע מה יש לעולם הזה להציע לו, ולכן נותר תמים כמו שהיה. הוא ידע להסתכל על דברים בצורה ישירה ומפוכחת.

המשפיע ר' מענדל פטרפס סיפר לי, שר' חיים משה שיתף אותו בהזדמנות מסוימת בדבר שהטריד אותו. ר' חיים משה קבל באוזניו ר' מענדל על כך שאנשים חושבים שקשה יותר לשמור על טהרת המחשבה מאשר להימנע מלשון הרע. "אבל זה לא נכון, הרבה יותר קל לשמור על המחשבה!"

הרי כשנמצאים בחברת אנשים, והשיחה מתגלגלת ואיכשהו מתחילים לדבר לשון הרע, קשה מאוד שלא להיגרר לתוך השיחה וגם להיכשל, קשה לעצור בעד הפיתוי. בפרט, שאם תחליט להפסיק את השיחה או להסיט את הנושא, כולם ישימו לב ויצחקו עליך: 'מה קרה שהפכת פתאום לצדיק'. לעומת זאת, מחשבה זה דבר בינך לבין עצמך, אף אחד אינו יודע שיכול לגעור בך ולכן קל יותר לשמור עליה.

פעם ישבו כמה חסידים וביניהם גם ר' חיים משה בהתוועדות חסידית, ודיברו על הצורך בעבודת השם "ללא בליטות". כלומר, שאדם צריך להתנהג כפי האמת לא בגלל שמישהו כעת רואה ומסתכל עליו, אלא מפני שכן הוא סבור שצריך להתנהג. תוך כדי השיחה ר' חיים משה אמר שהחיסרון בבליטות אינו בכך שמישהו אחר רואה את האדם, אלא הבעיה היא שאצל האדם עצמו העניין בולט, והוא מרגיש שהוא עושה משהו חשוב ומיוחד שעלול לעורר מבטים מסביב. אדם שמפחד להתפלל באריכות בבית הכנסת משום שהוא חושש לבלוט, הרי גם אם ילך לבית אחר הבעיה לא תיפתר, שכן עכשיו לא רק שהוא עצמו חושב ועושה עניין מזה שהוא מתפלל באריכות, אלא הוא גם מחזיק מעצמו כאחד שנוהר מבליטות. הוא הלך למקום שאנשים לא יראו אותו, ויש לו מעלה נוספת...

שורש הבעיה היא עצם ההרגשה של האדם את עצמו והמחשבה על כך שהוא עושה משהו מיוחד. למה כאשר הוא מניח תפילין הוא לא חושש לבלוט? כיון שהוא מבין בפשטות שזה מה שצריך לעשות, ולכן זה מה שהוא עושה. העצה שנתן להם ר' חיים משה לעבודת ה' ללא בליטות היתה - להתרומם ולהתעלות מעט מעל כל אותם חישובים, שהאדם יעשה מה שצריך ויפסיק להיות עסוק בעצמו.

זה ביטוי להסתכלות של חסיד, ללא טיוח.

יש פיקחות ושנינות חסידיים שמתבטאת בקצה השני. פעם ראו את החסיד ר' אליהו חיים אלטהויוז מסתובב, תוך כדי שהוא ממלמל לעצמו "אין לי מזל", כך כמה פעמים. ר' אליהו חיים היה חסיד שנהג לומר בדיחות. כששאלו אותו מה קרה, הוא סיפר שבאמצע הלילה הוא התעורר ולא הצליח להירדם, אז הוא חשב לעצמו שאם הוא כבר התעורר, למה לא לנצל את זה? אז הוא הדליק את האור, לקח גמרא גדולה והתיישב על יד החלון וחיכה שאולי מישהו יעבור ויראה איך שבאמצע הלילה הוא לומד בהתמדה... "אבל אין לי מזל... אף אחד לא עבר וראה אותי!"

החסיד ר' חיים משה אלפרוביץ

היה יהודי חסיד שקראו לו ר' חיים משה אלפרוביץ. הוא היה יהודי אמיתי ורציני מאוד. הוא לא היה מסוג החסידים שאפשר להכניס אותם בתבנית מסוימת ולומר: הוא יותר שייך אל תחום השכל שמתייגע ומתפלפל בדברי חסידות, או להפך: להגיד שהוא שייך יותר אל הלב והרגש שעובד את ה' בתפילה ארוכה. הוא היה למעלה מזה, חסיד ואיש אמת בתכלית, כזה שכל ענייני החסידות היו מונחים אצלו בפשיטות גמורה.

בילדותי התגוררתי בעיר תל אביב. בחג הסוכות באחת השנים, הגיע ר' חיים משה להתוועד בעיר, ויחד אתו ישב והתוועד גם הרב חיים יוסף רוזנבלום. באותה התוועדות ר' חיים משה דיבר שעה ארוכה והדיבור שלו היה מכל הלב.

עיקר הדברים שעליהם דיבר נסבו על אמרה ששמע מהמשפיע הרב שמואל גרונם אסתרון, על המעלה של שמחת בית השואבה, איך שבזמן השמחה מאירה ומתגלית דרגה גבוהה מאוד באלוקות. וכדרכם של משפיעים בסגנון הימים ההם, הוא חזר על אותה אמרה שוב ושוב לאורך כל הלילה.

התוועדות הלכה והתארכה ובאיזשהו שלב, כשהשעה כבר היתה מאוחרת, הרב חיים יוסף רוזנבלום שישב בהתוועדות התכוון לפרוש ולצאת הביתה. ר' חיים משה שם לב לכך ושאל את הרב רוזנבלום "מדוע אתה הולך?" והוא ענה שהשעה כבר מאוד מאוחרת וגם כואב לו הראש.

ר' חיים משה אמר לו כי לדעתו הוא עושה טעות, כשהוא מנמק את דעתו בטענה מקורית ומעניינת: "אם מישהו פונה אליך" אמר לרב רוזנבלום "ומציע לך לעשות עסקה שתוכל להרוויח ממנה מיליון דולר, אלא שבשביל להשיג את המיליון תצטרך להשקיע כמה שקלים, הרי ברור שהיית שם ומשקיע ללא שאלות את אותם השקלים. הרי מדובר פה ברווח נקי, כמעט ללא השקעה".

"תחשוב" המשיך ר' חיים משה ואמר, "אם כך היית נוהג ברווח גשמי, אז על אחת כמה וכמה כשמדובר על רווח רוחני שהוא באין ערוך לרווח גשמי ואין ביניהם ערוך כלל. אנחנו כאן יושבים ומתוועדים בשמחת בית השואבה, שבה מתגלית דרגה מאוד גבוהה באלוקות, דרגה לא מוגבלת, ובכדי להרוויח את הדרגה הזו שווה להשקיע ולהישאר אפילו כשכואב הראש".

אנחנו, הבחורים שישבו שם, התחלנו לצחוק. התמימות שבה ר' חיים משה אמר את הדברים גרמה לנו לחייך. ר' חיים משה שם לב שאנחנו צוחקים והוא חשב שאנחנו צוחקים על הטיעון שהוא השמיע, שאולי משהו בו לא נכון, ומיד אמר להגנתו: "מה אתם צוחקים, כתוב במפורש בחסידות שהאין ערוך בין רוחניות לגשמיות הוא גדול יותר מהאין ערוך שבמספרים!"

הוא לא אמר את הדברים בתור הדרכה או נתינת מוסר, הדברים האלו היו מונחים אצלו בפשטות גמורה וככה הוא חי והרגיש.

הדברים עליהם עמל והתייגע באו לידי ביטוי אצלו בחיי היום יום. אם מישהו היה ניגש אליו באמצע העבודה ורוצה לשוחח איתו, ר' חיים משה היה פוטר אותו לשלום תוך כדי שהוא מתנצל ומסביר שמכיוון שהוא שכיר הוא לא יכול למעול בעבודתו ולשוחח איתו בזמן שבו הוא צריך לעבוד.

דוד שלי, ר' לייב כהן, עבד באותו מפעל בו עבד ר' חיים משה לפרנסתו. שניהם עבדו בעבודה שדרשה מאמץ פיזי רב. מנהל העבודה ראה שמדובר באנשים עדינים יותר והחליט להקל עליהם, ובמקום שיעבדו בעבודה פיזית הוא העלה אותם דרגה והפך אותם להיות מפקחים. מעתה הם יצטרכו רק לפקח ולהשגיח על תהליך העבודה במפעל; גם עבודה קלה יותר, וגם שכר יותר טוב.

הם התחילו יחד בעבודה החדשה, אבל אחרי עשר דקות שהם עומדים בעמדת הפיקוח ר' חיים משה אמר לדודי שהוא רוצה לבקש שיחזירו

איך מתגברים על כבדות ועצלות?

כבדות ועצלות הן מידות טובות ויקרות מאוד, שצריך להשתמש בהן בריבוי גדול ולנצל אותן לטובה. הזמן שבו הן נדרשות במיוחד הוא בשעה שיצר הרע מבקש להחטיא את האדם, ובמקום להישמע לו האדם עונה לו: "איך לי חשק, אין בזה טעם, אין לי כוח, עזוב אותי"... ואילו כשבא האדם לעשות מצווה, הוא פונה אל אותו חלק בנפשו שנמצא אצל כל אחד, שהוא מלא חיוניות וזריזות, ואיתו פועל את העניינים הטובים לעשות רצונו יתברך בעולם.

ואם נפשך לא מספיק מתגייסת והעצלות מתגברת, עשה כעצת רבותינו ש"אין אדם לומד תורה אלא ממקום שליבו חפץ", כי על ידי כך הנפש מתעוררת. כשם שהדבר נכון בלימוד כך הוא גם בכל המצוות, מצא את המקום בו הרצון מתגבר. טוב ללמוד על התחום בו אתה רוצה להתחזק, בנתינת דגש על הטעמים שנוגעים בך ומחיים אותך, ועל ידי כך תתעורר נפשך לעבודת השם ברצון ובשמחה. ובוודאי שנכון להתפלל על כך, כמו שאנחנו אומרים בתפילה: "ודבק ליכנו במצוותיך", ודקות הלב כוללת חשק וחיוניות.

אני מבין מה זה למות על קידוש ה', אבל מה זה אומר לחיות על קידוש ה'?

המוכנות למות על קידוש ה', היא מקרה קצה של מצוות "ונקדשתי בתוך בני ישראל", אך המצווה הזאת מתקיימת לרוב במשך החיים. הפוסקים מלמדים שכל אמירת דבר שבקדושה כגון קדיש, קדושה, קריאת התורה וכדומה צריכה להיות בעשרה, והדבר נלמד מאותו פסוק: "ונקדשתי בתוך בני ישראל"! ואם כן אמירת "קדוש, קדוש, קדוש", "אמן יהא שמא רבה מברך", "יתגדל ויתקדש" - כל אלה הם חיים של קידוש השם. לכן אומרת הגמרא "בשעה שישראל נכנסים לבתי כנסיות ועונים יהא שמייה הגדול מבורך, הקב"ה מנענע ראשו ואומר: אשרי המלך שמקלסים אותו בביתו", והדבר מתפשט לכל קיום המצוות ולימוד התורה.

למה התורה מצווה עלינו "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" אם ממילא ה' מחליט מה יקרה לי?

אם ממילא ה' מחליט מה יקרה, למה הוא ציווה על תרי"ג מצוות? שאלה זו טומנת בתוכה את שאלת הידיעה והבחירה: לכאורה אם ה' יודע, קובע ומנהל הכל, ממילא לאדם אין בחירה ולכן לא שייך ציווי וגם לא שכר ועונש, ואילו יסודות אמונתנו הם שהתורה מלאה ציוויים שגלויים אליהם השכר והעונש.

מבלי להיכנס לשאלה העמוקה, הכרעת רבותינו לאורך כל הדורות היא שבסיס אמונתנו מיוסד על העיקר שיש לאדם בחירה והוא מצווה על תרי"ג מצוות, ובתוכן גם לשמור על חייו מכל נזק שאפשר להימנע ממנו. נכון שיש נזקים שאין ביד האדם למנוע אותם, אבל רבים מהנזקים ביד האדם למנוע, והתורה מצווה עלינו לעשות זאת. והמצווה הזו יקרה כל כך עד שהיא דוחה את כל המצוות שבתורה חוץ מעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים.

$$m^n = n^m =$$

$$(m \neq n)$$

פתרת? « מקומך איתנו!

יום פתוח

16.1.20
י"ט טבת, תש"פ

קמפוס טל - בנות | קמפוס לב - בניים | החל מהשעה 17:00

- המכינה לאקדמיה**
מכינת ריענון | מכינה מלאה
- תואר שני**
הנדסת תקשורת מחשבים *M.Sc.
כריית מידע *M.Sc. DATA MINING
פיזיקה / הנדסת אלקטרו-אופטיקה M.Sc.
סיעוד M.S.N. + Nurse Practitioner
- הפקולטה לניהול B.A.**
חשבונאות ומערכות מידע
מנהל עסקים
- הפקולטה למדעי החיים והבריאות**
סיעוד B.S.N.
ביואינופורמטיקה B.Sc.
- הפקולטה להנדסה ומדעי המחשב B.Sc.**
הנדסת אלקטרו-אופטיקה
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
הנדסת תוכנה
הנדסת מערכות תקשורת
הנדסת תעשייה וניהול
מדעי המחשב

- International Program: Computer Science Business Administration
- מערך מלגות רחב
- אחוז השמה גבוה
- רמת לימודים גבוהה
- ימי לימוד מרוכזים
- מבחן תלי או פסיכומטרי
- מסלול בית מדרש / מדרשה בראשות הרב יוסף צבי רימון

שכר לימוד אוניברסיטאי | שנה ראשונה חינם לבוגרי צבא ושירות לאומי

